КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Массо а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

ЕРА 4 АПРЕЛЬ № 41 (4521). Мах 2 кап.

Советски Союзан коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхерча Советан Министрий Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

БЕРРИГА НИЗ — БIАЬСТАН БАЛХАШ ДИКА ЧАКХДАХАРА!

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

Чуйнна бlаьстан юкъьанцара кхашкара балхаш сихагlа чакхдаха гlерташ ба вай республика колхозийи совхозийи механизатораш.

1-ча апреле республике 34 эзар гектара тlа хьалха юш йола культураш дlайийна баьннаб, цу лакъе 10 эзар гектар горох. Из соакха еррига йийна хинначул дукхагlа я.

Гидуаргаш 1324 гектара тlея, коартолаш 629 гектара тlея дlайийнай, планах дlае еачох кхоалагlа дола дакъа.

1570 гектар хьаьтах дlаделла баьннаб баьцадаарий фу е деррига дlаде лерхlачох 38 процент.

Ачхой-Мартана, Гудермеса, иштта пхьайолча кхыча районий боахамашка хlана шекара свекла дlае болабеннаб.

Совхарчух сихагlа леладу укх шера республике еррига хьалха юш йола культураш дlаера балхаш.

Массанахьа хьажкlаш дlаюргболаш лаьтташ кийчдеш ба кхаш лелалераш.

Хlана йийкха латтача хана Iай Iоаль лаьттанцара тlоадал дlаладехьа бола лерттlа вlаштlехьбаьккха агротехнически дикагlа йолча хана еррига культураш дlайийна боала беза боахамий кхаш лелалераш.

Хlара сахьат кхоле деза!

Хьалха юш йола ялтин алапабоцин культураш дlаера йола сацдор 1-ча апрела 1968 шера плин процентанца	
Ачхой-Мартано	117
Ведено	—
Грозненски	106
Гудермески	85
МалгIобики	93
Надтеречни	86
Ньасарни	101
Наурски	106
Нажай-Юрта	—
Советски	—
Сунженски	82
Урус-Мартано	96
Шаьли	129
Шелковской	78
г. Грозный	20
Еррига республикехь гlеххи	95
1-ча апрела 1967 шера	70

ХОЗЪЕ ВАЙ городаши юрташи

Бlаьсти яьлнай. Баьццарделаш доагlа лаьтта. Сага бlарг хьест эргайбаьлаш латтача Iалама хозалонаш. Бlаьстанца хозлуш, сийдайболаш латт вай республика городаши юрташи: цlенъю улицаш, майдаш, тоалу наькъаш, дlайогl зезаги гаьнаш, иштта кхьдараш ду. Уж балхаш шерра дlадоладаьд хlинэ массанахьа а.

Укх тlеххьарча хана къаьстта хоалуш, тоалуш йоагlа Нохч-ГIалгIайчен столица Грозный. Духьал дlадахача шера цун улицашкара сердал тоадига горисполкоме дlаладхийтар 318 эзар сомал духхагlа ахча. Ерригача общественносто хьинаре лакъа а доацаш тоадир 200 эзар квадратни метр хула наькъаши тротуараши. Улицашка, паркашка, скверашка дlаенlай 79 эзар сенlа га. Хlана уж балхаш шерра дlахо деш да. Хlара улични комитето общественность оарцагlъаьккхай чу гlулакха. Вlашагlъехкай санитарни дружинаш. Городерча райисполкомаша хоадам боллаш дехкараш тlайнах цу хьакъехьа. Доашкъча хана уж кхоачашдара шерра къонсам боаржабаьб.

Апрель бетта город МалгIабики, хlаьта иштта района еррига юрташи цlенаьдь, хова кийчаь яха, аьнна, соцам тlайицаб МалгIабика городской Совета исполкомо. Района къахьегамхоша хьинаре лакъа а доацаш, дlадоладенных уж балхаш. Хlанзе пхьайолча моттигашка дика ка льннай.

Дика дlадоладаьд улицаш, майдаш цlенъяра балхаш Сунженски, Шелковской районашкарча дукхача юрташка.

Цу тайпара масалаш кхы дукхи а доаладе йиш я. Цхьайбакъда, цхьайолча моттигашка тоссе лекабу ца болх. Хlанз а тlехьа бекъоаца дlадоладалаш пхьацlанахьа коаш, улицаш цlенъяра балхаш.

Масала, Гудермесе дукха улицаш я нувхаша дьаьйноа. Цхьайолча моттигашка асфальт телхаб, хlаьта цунна ремонт а яц. Хоаш ма хий, дийнахь а бус а бола бе безаш Гудермес машиннаькъахой горех йолга. Хlаьта а дукха улицаш а цига сердал тоаянза. Теданза я тротуарашкара гаьнаш, бlеха да дукха ковнаш. Цу балха йоаьхо еш яц коммунальни боахама управлени, санэпидстанци, улични комитеташ.

Белгалдаккха деза, дукхаьл гlулакх тесса лекадар бахьан халаш Грозне а цу лаьъе цхьайолча моттигашка дукха кхоачамбеацараш хилар. Малиновске цlерагlча улицагlа лагlача № 64 йолча цlенна тlаьхьа хальгlа сага, хlана аьлча ков нулах хьаллизад. Цхьабакъда, цигара домоуправлени дукха сагота яц цу гlулакха. Цу тайпара кхоачамбоацараш кхы а да лоаде. Къаьстта во латт гlулакх микрорайоне.

Улицаш цlенъяра, наькъаш тоадара, гаьнаш дlайогlара балхаш лелара лел Нажай-Юрта, Надтеречни, Ньасарен районашкарча дукхача юрташка. Геттаьд во лаьт из болх Сунженски районерча Первомайское, Мужиче дукха моттигашка.

Кхы дlахо ла мегаргдац из гlулакх иштта лаьтта латтийса. Хlара ферме, юрта, городе шерра дlадоладе деза уж балхаш. Цу лаькъе тlайнйца доккхий декхараш да. Моттигера Советаш, райисполкомаш декхарийла я уж дикаа кхоачашбергдолаш болх вlашагlехьбаккха. Паркаш, скверашь, улицаш, хlара ков цlендаь къегаш хилийта деза. Цу гlулакха оарцагlйовла чеа коммунальни боахама управлени, санэпидстанцеш, домоуправлени. Цаходдаш тlаьрбеннам лоаттабе беза балха. Доккхий декхараш хьалхашка латт улични комитетий. Уж декхарийла я балха шерра общественность яккха.

Хова латт хlаьа деном. Улицаш, майдаш цlенъяра, наькъаш тоадара, скверашка эзаш догlара чlоагlа аьтту болаш да я. Субботе беза цу балха. Улични комитеташта юкъе шерра бокъхо еза социалистически лых. Дlайоахийта еза дикагlа болча улични комитетий балха опыт.

Юрташка къаьстта теркам тlабахийта беза школаш тоадара, улицаш цlенъяра, гаьнаш дlайогlара. Берашта кхьэтхетайтай оарцагlбаха беза цу гlулакха. Хlана шерра кхашкара бахкаш дьархаштана, доархlаме да кхашкара станаш кийчъяр, шерра гонахьара моттигаш цlенъяр.

Городашка дукхагlа терко е еза паркаш, скверай цlенъяра. Уж хадахьа доллача хlамаца кийчъяра, улицашкара сердал тоадара.

Уж балхаш сихдара массе кетте кхайпа эз месячникаш. Цу гlулакха шерра юкъеоза еза общественность.

Тlадоагlаш латт къахьегамхой дуних хальъанна маьер хlэйа — Цхьоалагlа май. Воай еррига городаш юрташи цlенъь, хова кийчъь накъа гlоргда вай цу хьамсерча цlейна.

Урус-Мартана районе «Гехинский» совхозе гаттара а сиххдеммаш машинера бахкаш. Шекара свекла дlаюош я совхоза дикагlа вола механизатор Наурбиев Шамсуддин керте латта механизированни звена.

Дlадахача шера 110 гектарах хlерание тlара 312 центнер шекара свекла чуийцар цун звенос.

Укх шера лаьтта къаьстта дика кийчдь, дlадуча свекла фух суперфосфат техаш бу болх.

Гуш да Наурбиев Шамсуддин совхарчун а дикагlа свекла хьуньа дага вола. Из уйла болаш болх бу звене берригача членаша. Масала, къаьстта дика къаьнег цlинцравашна Джемалтханов Алхазурова, Салтанов Расамбекна.

Укх денощка меккав свекла дlайийна йистебоаь лага ба [illegible]

Н. Набеховнича дахьнача сурта тlа шерна бlаргагу шекара свекла дlаюош йоала Наурбиев Шамсудинна агрегат.

КАСТТА ХЬАДАРГДА БАЬЦАДААРАШ

Сунженски районе «Цlеча Эскара» цlерагlча колхоза баьцадаараш лелаераьнта хьалхашка бехктоккхаме эзкар оттадаьд — бахача наха дукхагlа хьалха хьалоала баьцадаараш кхеле аьнна.

Тха бригада алдlа баьцадаарин лелаош я. Цу гlулакха-тхоьа хьакхоастадаьд 130 гектар хий дахаш латташ, дика латта. Эттара йоаккхагlа йолча участке — 40 гектара тlа помидораш дlаюргьа, хlаьта кхаршка — 30 гектар, сийнача горошка — 30 гектар лаьтта дlалоаьйнд. Уж йоаш кабуц, наьсаш, кхыйола культураш хургьа йоккхь йоацача участкашка ваха лелаеш.

Геттара теркам тlабахийтабар бригада коллективо парникови боахам шорбара. Хlана тха боахама я 2 эзар парникови рама. Цу лакъе 400 рама чу хьалха хьахула наьрсаш кхеераьа. Цар фу дlадехка даьтта удобренеш дика тьхьйн да.

Кхалха дlаллуш йола кабуц ю 1-ча феврале дlадийна тха коллективо. Цул тlехьагlа иштта дlадийна вайлаш помидори, гороха, наьсий, хохиб, хоренаш ги а. Еррига уж культураш 12 марта дlайийна баьлар бригада членаш. Хьагучох эттара хьалха тхоай участке кхаьчч баьцадаараш укх бетта юкъ йолаш чулахьаргда. Уж дика дьушкорвхкара а тlемах ба.

Хlара гектара тlа лаьтта-адаляьна культиваци еш, баьцадааьриш ги дlадуча хана 5 центнер кхоачийташ суперфосфатен калийни удобренеш тайсай. Ханнахьа махкаш захарах да йоаеш тlеадал сопайдир лаьттанна.

Дани хьинаре къахьегаш хилбаб бригада кхашка трактористаш Сапронов Геннадий, Варешан Нахамбек.

Тха бригадаш кхаь звенок латт. Цу звенашта юкъе шерра социалистически лых льокай бахача мака дукхагlа хьалха кхоачаш дола баьцадаараш кхелара. Звеней членашта юкъе шlеваге бан йолча говзал Iоаьаь хьинаре къахьегаш бараш. Цаеех я Лобезова Рикка, Горохова Нина, Пенькова Валентина, иштта дlахо.

Боагlгlача тайпара тlахьожам лоаттабу хий дехкача системе тха участке хий дехкаш йолча Литвинов Александра, Харламов Емельяно. Еррига сангараш лергlа цlенъаьй, дукхагlа хий кхоачамбалла тlахкоач баьцадаараш дlатийнача.

Хlана укх бlаьстан юкъьаьоча эттва пхьетана, из Нат-нагашна 7—8 градус лекъал оттаьш да хиний тха районе. Шелал баьцадаараш йоагlа кхеране йолга хоаш ма хий, пхулухьа лерттlа кийча хьй оаза цlаькхьа болал отте пох баьцадаараш лорадара.

Тхоай ноа дlахтовчар дерга хьаз тхоашта хьалхашка латто декхараш кхоачалдара.

Ш. ПУЖЕНКО,
Сунженски района «Цlеча Эскара» цlерагlча колхоза баьцадаарий бригада кулгалхо.

ЯХЬЕ БАЬННАБ МЕХАНИЗАТОРАШ

Цхьатарра кхашка техника аравьккхай Шаьла района «Джалка» яхача совхоза механизатораша. Эггара хьалха лаьттанцара тlоадал дlаракъовла евр. Совхоза кхашка аравьдар пхьатарра итт агрегат. Дlаделлар бlаьстан кхашкара хьалхара балхаш. Дlадахача шеравчух дукхагlа ялат лаьккара шерра социалистически лых ьаржар бригадашта, звеньашта юкъе. Совхоза юкъарча партийни собрание белгалдир коммунистана хьункъам сонбаккхара цайла дала кам а резервеш хилар. Укх шера хlара гектара тlара ткъаь шинь центнер ялат чула социалистически декхар тlайицай цар. Цхьана чlоагlа теркам тlабахийтаб укхаза гурахьа дийначчи ялатанта ханнахьа макха баккхара. Хlанзалехьа 3200 гектар йолча кийь тlа макха боаккхаш лаьттанцара тlоадал дlаиаьйлай. Шекара свекла, гаьуаргаш, хьажкlа дlаюргйолча 2500 гектара тlа хlанзале органически минеральни удобренеш тайсай. Кхашк-толдега леча бакхий лакал лакха а.

Кхашка арабаьнчача хьалхарча денош белгалбаьлар хьинар дола механизатораш. Хlара пхи ли массала дала кхь шерган в. Цхьоалагlча отделене управляющо вов, Бештанова Докхавий Доска тlа эттара хьалха дlаяийр хьалха ваьнача тракторист коммунист Шатаев Шаме цlа. Ший ден нормаш цаl ах кхоачашъеш хьавоагlа из хlанз а. Горох дlаюош а я цун агрегат.

Массеяк ги доаллаш гучабаьлар кхы а лакха хьекхамаш дола трактористаш.

Дика болх беш лаккара хьокхамаш гойтарех социалистически яхье латтабьнача хьалхара моттиг ькхьачоа карара кааа теза цlе Кымпели пхийта соми, шоллагlа моттиг лькхьачоа итт соми хьожале отталаьд совхоза.

Оалаш дола тракториста Дадаев Джамолейла эттара хьалха яьккхар цlе вынисел. Цун агрегато ден нормах йиь гектар ахка оазча 6—7 гектар аах. Цунца яхье ваьнача Абдулкадыров Увайса эзба макха боаккхаш лаккара хьокхамаш даьхаь.

Иштта юкъьаьнца деза дlаделадаьча дикача гlулакхо дика толамаш каха карагlдоаьйт механизаторашта. Хlара механизатор шеча хьалхагlа ва гlерт кхий тlа. Хlаьта тlахьожам лоаттабе ца безаш, шоаш беча балха бехктоккхам шоаш дlатlайицаб. Из чlоагlа доархlаме да.

Хlанзал 280 гектара тlа бlаьстан юкъе ю культураш кев, горех дlабийнаб. Кийчдьа пхьа эзар гектар шекара свекла дlаюргйола лаьтта.

— Дlадахача шера 32 эзар сом духхьал цу доархlамерча юртбоахама культурах пайда хилар боахама, — йоах совхоза директора Г. Мешидова.

Укх денощка дlае болылургбь совхоза механизатораш шекара дикла, хlаьта доакъара лаьрхlа хьажкlа.

Цхьабакъда цу деррнгача дика хlаманца белгалдаккханза даргац хьинаре къачьегача йоккхача коллектива карагlдуала толамаш гойта мадоагlара гойташ ца хилар.

Совхоза конторе юкъе латт йоккха пинь стенд: цаl социалистически декхараш тlахила лелаш, хlаьта вож хьокхамашта лаьрхlаи. Царга хьежача совхозь захарах хlана ховргдац. Совхоза коллективо тlайицав социалистически декхараш дlаладаьдац. Хьоквача Доска тlа укх шера хlана нлдьдаш. 196... аьна латт шу а. Хlара дийнахьа хьал-lо тlехбуклача совхоза кулгалхошта гац-хьогl селла йоккхий уж стендаш. Царех оагlув техх мар дlавохха йиш мичай. Къона да лозунгаш а.

— Хlанай шун гойтара агиташ селла къе? — аьнна хаьттача, — къаь-м яза уж, — йоах совхоза кулгалхоша.

Т. АРЧАКОВ,
сибкор.

ДОАКЪАРА ЛАЬРХIА ДIАЮВ

Бlаьстан юхье хьалха ювча культураех тlехьаьрдар дlаюош бар сагмарлийнахьа Ачхой-Мартанá районна «Лермонтовский» совхоза кхаш лелалераш. Цхьоалагlча отделене шурий-товарни фермана юкъе бу доакъара лаьрхlа гороаца абаь мукх. Ткъаь пхиъ гектара тlа дlабийна баьнаб из, кхы а 35 гектара тlа бургбоаш а ба. Тха бригаде долдаш цига тlаьвра совхоза кертера агроном Б. Рыболовлеви отделене агроном У. Халаевы.

Дика могаьбу отделене агрономаз дlахуш боячка тракторист У. Хадаговн сеялщик Л. Мантови.

— Сеении норма дийтта гектар мара йоацача укх шии дийнахьа ткъаь итт гаргга гектара тlа дlабийнаб цар горехаш абаь мукх.

Хьалха ю культураш дlаюошехьа тlехьа юкча культураш кийчо еш ба кхаш лелалераш. Дукха болх ба совхозе ба безар. Уж культураш дlае агротехнически дикагlа йола кхиа хlана а тlехь хьатlахкаьча епе а ю безаш дукха балхаш да. Пхи бlаь гектара тlа шекара свекла, 1,2 эзар гектара тlа ялата лаьрхlа хьажкlа, 4 бlаь гектара тlа силоса лаьрхlа хьажкlа дlае еаш ба кхаш лелалераш. Цу мел долча кхашка хьалхара культиваци е за хьатlахкаьчай — тlайоахаш латт васава баьцаш. Оасар тlахаза долаладаьнлехьа ях культиваци оаьба кьего къе да. — йоах нов. Рыбаловлева, — хlана аьлча льча культиваци тlехьа хьатlадоал оасар. Из бахьан долаш хlанзалца баьгlаб механизатораш бlаьсти ю культураш юча кхашта культиваци ца еш. Шоллагlча отделенера кхоалагlча отделене дахар тхо. 796 гектар гурахьа дийна ялат ю укх отделене. Хlана маккаш доахаш латт нуина. Маккаш хада дlаболабенна дукха за епе а дукха зе кхийнад механизаторий — Джамбулатовгlар Усама, Хьусена. Хlанзе 250 гектар сонгlа долча кхашта макха баьккха баьннаб уж.

Тlеданка вlаштlехьдаьккхал укхаза гурахьа дийнача ялата подкормика ера гlулакх а. Авиаце новкъостаца цу укхаза уж балхаш. Деррига а подкормика е еза ялат ях бlаь гектар за, хlаьта хlанзале 450 гектара тlа заь баьннах уж балхаш. Цара гектара тlа 1,5 центнер аммиачни селитра а кхоачийташ ю подкормика. Иштта товеаш латт ялата зе ху садовкха хlамаш йоаю молхаш а.

— Тхона Iаьха аьттув болаш оттаяи ер ха. — йоах отделене агронома нов. Хамзаева. — хlана дlайийнача хlамашта догlа эшар. Цу гlулакха а кийче еш ла тхо. Iалашъьай кхашка хий лехка, еррига техника, кийчъьай поливальщикий кадраш. Укх денощка дlадоалургда цу хьакъехьара балхаш. Хlаьта массехк дийнахьа дерга тхо уж балхаш заь а, хlана аьлча, отделене бlаь ткъо гектар мара зац цу тайпара лаьтташ.

М. РАШИДОВ.

КОММУНИЗМ БАХЬАН ЛОАТТАБЕЧА КЪОВСАМА КЕРТЕ

Чакхъьннай областной краевой партийни конференцеш. Царел хьалхагlа чакхъьннай городской районни конференцеш а хlаьта иштта юкъхьанцарча организацей отчетно-хоржамий собранеш а. Цу тайпара, чакхъьннай парте вахаре йоккха событи, доархlаме веха а хиина дlаьтта отчетно - хоржамий кампани.

Миллионаш болча коммунистий, ерригача собранеий конференцейн теркама юкъемоттиге лаьттах КПСС XXIII-ча съезда решенеш Центральни Комитета пленумий соцамаши кхоачашдара леламах дола деш. Дукхача конференцей балха юкъе закъа лоацаш цига къамальаш деши хинаб КПСС ЦК Политбюро членаши членалла кандидаташи, парте Центральни Комитета секретараш а членаш а. Партенеи халкъан юкъе массане а къовбалдеш тlайицар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева Московски городской партийни организаце конференце даь, хlанзарча этапе парте, цун ерригача организацей гlулакхий доархlамегlара дешаш хьалхашка оттадеш дола къамаьл.

Бокъонца долча вай низашкех торонашкех, вай толамашка а опытага а, балха тlарча плюсашкех минусашкех шерагlча тайпара, белгала еррига парти хьажар, партийна демократе йlаьхегlа йола школа хилар конференцеши собранееши. Коммунисташта хьалхашка еннача партийни комитетий отчетех деррига хакъа хьалхашила енна отчеташ а хилар. Цар къаьгга хьахьекхар партийни мугlарий йохаргйоаца цхьоагlо, коммунистий шоай доналерча штаба — КПСС Центральни Комитета гонахьа вlашха кхотабенна хилар, лоргагlа баргбоацаш ленински байракха, ленински политически наькъа тешаме хилар.

Ерригача партийни организацеша массаха раьза а йовш къобал а йир, хьал а лаьнар ЦК Политбюрой Советски правительстве дерригlа чакхйоаха Коммунистически парте араьхара чухьара политика. Конференцеш чакхйийнача хьалхаша, къахьегача хlамашта уж кlоаргга хьаьт хиларо, политически производственни хьинар массане а айденаш хиларо къаьгга хьахьекхар, халкъанара парте йукъалан укх тlахьарча шерашка кхы а дукхагlа чlоагlденнеи кlоаргденнеи хилар, цун сий кхы а лакхагlа айденна, коммунизм хьалхечара цун доархlаме лаьхбенна хилар.

Советски нах гlалбуташи цар деган урувттаеннеш за КПСС кулгалца экономически фронте — коммунизм бахьан лоаттабеча къовсама кертерча фронте даьха толамаш. Вахаро дег тешаш хьахьекхад, общественни производства эффективность вlахо лаккъар дукха КПСС XXIII-ча съезди ЦК пленумашей вlаштlехьдаьха политически, экономически, организационни гlулакхаш беранте хилар. Шера юкъера даьрхlача промышленни продукци дукхагlа лаккара темпаш пхе шера планатlа лаьрхlа хинначул лакхагlа хилар. Экономика иштта тlа - тlа дукхагlа айлу США-я дукхача кхьча капиталистически пачхьалкхеший экономика цlенаштара халоваш гlувшан юкъагlьмсаш йолча хана.

Партен хилъон де а доагlаш вовкхал цу карагlхьннарех. Цхьабакъда, царна махьра бlаргагу дlахо хьалхицна латтараш а — керда, кхы а тоалханегlа дола декхараш. Партийни конференцей кертера йоахе яр КПСС XXIII-ча съезди ЦК пленумийн решенеш хьежжа халкъа боахам хетlабоааьбара темпаш чlоагlа гlьен сихъе, хьагучадаьхха кхоачамбоацараш сихагlа дlалаха, производства кхоачамахи торонехи бизза гlа пайда эца. Iилманек техникаей карагlдаьнарш сихагlа юкъеклахьа, пятилетка толаме чакхйоаккхилгlа Iалашзе йиш хулийтаргйолаш дола эффективни гlулакхаш кийчделга.

Конференцешкеи собранешкеи беррига нилама белгалдоахар, партийни организацей гlулакхий, цар хьегача кьюх хьакулерий доархlам эггара хьалха пачхаьлкхен халамен кхоачашъеш, къахьегама оасарле лакхлуш, продукце дикал тоалуш, из лаккарта дlаболда мах лоалуш хиларта хьежжа бе безаш хилар. Дадача доархlамаша хьаьвкх, алха производствой къахьегами вlаштlехьбоаккхилга эргалоахаш тоадара чотах планагlа даьрхlа къахьегама оасарле кхоалагlа лакха укх пятилетке ... лакхдургхилар. Конференцешка дукхача предприятешта, цар кулгалхошта, министерствашти ведомстваштен яра критика йир НОТ-а проблемай кlезига терне ярах, къаьнарча оанилаштен паькъаштен тlера ца боалелуш хиларах, пачхьалкхен дисциплина телхаеша бахан тесса лелабеш моттигаш хиларах. Иштта белгалдаьйар, пхьайолча партийни комитеташи юкъхьанцарча организацеши производстванта лоаттабарна бартбоацаш бола тlахьожам производстванта доалдара, планированен экономически стимулированен керда система юкъехьаза лоаттабеш ца хилар, продукце техническа боарамаш дикалаьна хьара кадрай бехктоккхам кlезига лахьен хилар, брак ярца, къахьегама дисциплина телхаярца, пхьаннабола бахьлой кетабеннея бехктокхам ца хеташи хиларца лоаттабе боагlгlаш бола къовсам ца лоаттабер. Укх тайпара гlулакх дlадехаш а дора къамаьлаш: юкъара къамаьлаш, иеллара тlахьехамаш кlезигагlа, хьалха практически гlулакхаш. Доаттгlар вlаьж дахьа дlа-мха дехаш бехктокхамен хулгг дукхагlа!

Отчеташи хоржамаши долча хана, хьалхагlа цlаькхьа я ца лаьнача тайпара йоккха моттиг хlалоанар организационно - партийни балха дешана. Укх тlеххьарча шии шера КПСС мугlарашка хьачуйийнаа миллиов совгlа сау. Царна юкъе дукхагlа йола моттиг дlалоаш болхлой классе викалата. Хlана КПСС-е ва 13 миллионе 180 эзар совгlа коммунист, 350 эзар гаргга юкъханцара парторганизацеш. Из хlанзална парте цlаккха а ца хинна Iалхьате боккхи низ ба. Вlаштlехьдакха деза, еррига организацеш, берригаммунисташ лакхааттабеча къовсама керте латтаргболаш, бокъонца бола наха хьехам теларашш уж вlаштlехьбоалаш дола тlулакх. Дуцца дукъдеенна конференцешка шерра дийцар бовзалем культурах гlирсаш хьалдара партийни кулгалдара стили методаш вргабоалаш тоадара наькъаш. Партена чухьара демократи дlахо дегlакхуалара декхарашка хьежар, партийни дисциплина дlахо чlоагlъара дешаша уж айхха дувза а долийташ.

Централизации моттигера инициативеи, планированен экономически стимулированен, коллегиальности персональни бехктоккхами дикагlа пхьаьна таргьлайтанзе бартбоацаш долча хlанзарча хьалашка кхы а ноагlа дикалу кадраш кийса хержаш къестарен кхетамна кхеарен доархlам. Яьийта а йоагlаш, конференцеш цу дешашта а ше къаьстта йола уйла тlаьхийтаб. Дика беркат хула укх тlеххьарча хана вайшига чlоагl а деза дlаттача кадрех тешаш хиларах. Цхьабакъда, цар балха лоаттабу тlахьожам меблалар-я кхи из. Болхлоех тешаши цар сий деши хилар, уж ноагlа шоай лоlаме хилийтар хьадехашшар лакха хилийтарца, кадраш кхетамца кхеарца дахи йоахо ярца пхьана тарлуш хила деза.

Конференцешка массе а оагlора дийцаш идеологически балха декхараш. КПСС XXIII съезда тlехьагlа ка маькала а юклам дlалоаккхаш латт пхьан хана холаш хинна хоеваш дола революционни теорен Iилмап ларда тlарча партийни кулгаллара принципийн бе боагlа нах ца бер. Цхьабакъда, марксизма - ленинизма пропаганда дикагlа хоира, дукха а бола къахьегамхой илейно - политически кхетамна кхебарап цар коммунистически сакетам дегlакхуно карап зе дезар кхы а дукхо да. Доархlаме за советски наькъа революционни энтузиазм кхы тlа а айлача, халкъа юкъера советски патриотизман пролетарски интернационализман уйла дlахо чlоагlъаьча юбилейни шера политически итогаш творчески юкъаерзаелгеи цар дух довзийтеи. Дикагlа пайда эца боагlа цу юкъагlарча идеологически балха опытакарча деррига пайдана, кlоарга, эмоциональни меддолчох.

Идеологи — классови къовсама эггара хlиргъеннагlа йола фронт. Укхаза пхьанна а тайпара хилийта йиш яц политически бе-башла да хетарш мелах лелаяро. Идеологе вакъе хила йиш йолаш зац машаре пхьанна лахар, пролетариатен буржуазеней юкъе классови машаро а хила йиш ца хиларех тарра. Советски коммунисташа, деррнгача вай халкъо чlоагlа раьза а хинна хьалкхоаб Дреалене социалистически мехкий коммунистически партехи правительствайн кулгалду декхеан вlашагlкхийттача бекъабенна империалистически нийй агрессивни тlахкувлариш хlал тlелларча тайшача бадхийн хьахъехьа фе хила аьнна баь тlахьехам. Из тlахьехам бизза боарамe идеологически къовсама хьакъехьа боатlаш ба, хlаьта из къосам тlа - тlа новагlа тlагlортам болаш хила а беза.

Партийни собранеши конференцеши вlаштlехьле йолаш, гlулакхаца йоаржаьнча критикаи самокритикаи зара тlа чакхъьннай. Цига ях критически белгалонаши предложенеши боккхача маьхе я дlахорча балха. Керда хержача партийни комитеташ, делегаташа дийцараш шоай алресагlа долча ерригача кулгалдача организацеша царга хьажа а хьежа, хина ергйоаца оперативни выводаш, е еза.

Хlанзара отчетно - хоржамий кампани пятилетка доархlамерча юкъагlа хиннай. Цу юкъагlа юкъе пун кхоалагlча шера чу бенаб, хlаьта из шу КПСС XXIII съезди белгалъь йоккхий лакхаленаш ахара боккхача доархlаме а за. Хlана къаьстта а шера льржай москвичашеи ленинградашеи йолаш хакал хьалха, 1970 шера 7 ноябрь тlакхоачаш пятилетка кхоачашъяра, В. И. Ленин ваьча дийнахьа деза 100-гlа шу дизара баха мабоагlа накъбахара йола социалистически лых. Дукхача къахьегамхой цу патриотически болама керте оттар, цун из маьхала алга Iадаштар — конференцеша еррига партийни организацешта, берригача коммунисташта ленна керттера накъа за.

Iалашнате боккха ба вай мехка — дунен тlа эггара къаьлдаь социализм котъьяннача мехка, вай парте — Ленина сийлахьча парте, общественни прогресса хьалха а даьнна долача деррнгача вай халкъа исторически бехктоккхам. Советски наха кхетабу из бехкентохам, хlаьта вlаранe вай Даьхен низкхачар чlоагlдара ший дахъе къовсам а доаттабу.

Партконференцеша тешаш а болийташ хьахьекхад партийни мугlарий денал хадъенза дегlаухинга, гаргахьарча хапара хоаддш боллаш йола планаш къоастаьйй. Партийни организацеш, берриге коммунисташ коммунизм хьаьъяра декхараш ка махала а йоалаш кхоачашдара болча къовсама массе а хана хьалха латте а лаьттаб, латтарг а ба.

(2 апрелерча «Правда» передовица).

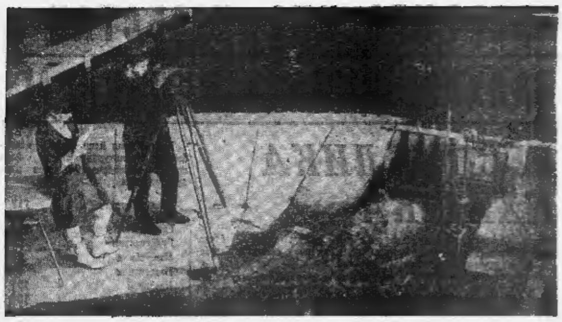

МОСКВА. Советски Союзен Иранел доазув къоастлеш дола Аракс яха доазонцара хий хиттта д1акъовларгда Советски - Иранси гидроузло плотина. Укказа хьалъергъа йинъ пролет йола хий чакхдувла плотинен 44 эзар киловатт яиз бола ГЭС-и. «Гидропроект» яхача института 1аьма-тохкама сектора гидравлически тохкамий отдела х1инз деш латте плотина пролетацин г1одла хий чакхдувлара характеристикаш йистарен 1омаярен балхаш.

СУРТА Т1А: лаборанташ Т. С. Демилова В. М. Алексеева лелорча беьфе чакхдуьлача хи массал юсташ ба.

С. Преображенски сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРТТЕРЧА ФОНДЕХ ПАЙДА ЭЦА

Новогрозненски нохкаьлтта чакхдолхучу заводо коллективо дийцалетда къахьарча цули пайда кийчъа производстве нисъерзоллаьй шоай керттерча производствении фондаех дукхаг1а пайда эца йиш хулийтаргйола мероприятеш. Масала, каталитически крекинга установкашта реконструкци яьй, цу балха д1адаза ахча дукха даваэ, х1ахьей установка производствении мощность 30 процент лакхъе в1аштIехьалийтор цу г1уллакхо. Иштта серонисолтоц алкилировани установка реакторни блокера къьаьа оборудовани д1а а дьякха, керда лакха къахьегаза овсарле йола оборудовани отталй. Цу г1уллакхо в1аштIехьдалийтад реакторни блокера дукхаг1а алкилбензин яьаза, х1ахьта дикка лохбаьб продукцега д1абоза нах а.

Дукха болх баьб №№ 1, 2 йолча цехашка балх беш йолча установий технологически процессаш ерга йоахаш 4, иа баьхан долаш лоархIаме продукци беделаг1а хьакъоастар лаьцхьал. Цхьанча мероприятеш в1аштIехьдалийтад зеш йола бедал, нефтепродукташ, электроэнерги к1оштъе а.

Заводехьйол производства рентабельность а. Дукхалта заводо коллективо дукха къахьегаш хилар. Балха, кхы а лакхаг1а хургдар хьокханаш, нагахьа санна заводо керргача шера ритмично бола болх хилча, установкашта, оборудованеш ремонт еш зеше ха цу йоаеш хилча. Цу тайпара кхочушъйоаццараш дукха нийсленад завода балха юкъе ух т1еххьарча шерашка. Д1адаьча шера ч1оаг1а 1атгьар завода заводеш бедал хьат1а иа кхахьар. Иштта графикага хьежжа ший хан пакха кхобутан хьакхахьийтандар Сумгаитски химически комбинато.

Планированеи экономически стимулированеи кердача системах болх бе кийчлуча хана дукха болх бир заводе керттера производствении фондаш тохкаш, морально къаьена оборудовани гуъайовхьаш. Совзенна йола оборудовани, сооружеиеш кхыйолча предприятешта, ведомствашта д1аелар.

Кердача хьалхара бешма установкашта пехахта ... конструкци кхача, кхьа оборудовани ... хьа д1ала йола отдаль ... хьакхадаш чакхдаькхача т1ехьйа хиннача бийцаш бахьаш ... йича поощрительни фондаш в1ашаг1бохха прибыль йесаргйй. Нагахьа санна юсаш иа хуле уж мероприятеш предприятена пайдане яь. Кердача система т1а йоала кийчлуча оаха каталитически крекинга, кхыйолча ... шира мероприятеш оттайир. Цу г1уллакхо в1аштIехьдолийтаргда д1ане болх бийа йолча установии ... иа ... кIезиг сергъя материаллий харжаш.

Пятилетка кхоалаг1ача шера заводо коллектива тергам т1абахаб № Г-49-ча установка проектни мощность скхаг1а ... серонисолтоц алкилировани установкай йолаш йолча резервах бирза пайда эцар. Укх шера нов. Гуляцев керте латта № 3 йолча цеха коллектив декха рийла я циолитага йола керда катализатор арахецара производства технологи карерзае. Промышленни масштабашца из продукци арахеца йолийча производства керттерча фондай эффективность дикка лакхлургья.

Практико хьахьокх нагахьа санна кердача система т1а яьцача предприятешка морально къаьна, совлена йолаш оборудовани хилча фонд к1езиг1лугш хилар, рентабельность лохлургья, капитальни ремонтага д1адода ахча дукхаг1а хулгъ, юхатетт продукцега х1абола цах' лохбара, къахьегама овсарле лакхъера лу бахьан.

Завода коллективо ший болх 1илма-тохкама проектни организацешца ... дийтабеш бу. Цар ... д1ахь а пайда даккхбеш, производства керттерча фондай эффективность лакхъеш, производства механизаци, автоматизаци еш болх бергба.

А. КУРАЧИНСКИЙ,
Новогрозненски нохкаьлтта чакхдолхучу завода директора экономически дешаашта вола заместитель.

НАХА АТЕИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ ЛУШ

Укх шера ч1оаг1а шербаьб КПСС Шалъа райкомон бохамий яхьан-дарча партийни организацешцен наха юкъера атеистически болх.

Тха района атеисташа лектораша дика пайда эц цу балха массе форма. Клубе, е производственни участке лекцеш еш, кхычаьа хаттарийн жопийн сайреаш, дешарий конференцеш в1ашг1ъехк. Цхьабакъда, районе дукхаг1а тергам т1абохийт дьнах тешаш болча наха юкъе индивидуальни болх бара. Бахача наьха ц1еношка хулча лекторашка дакъа лоацаш 8 эзар саг иа. Бахача наьха ц1еношка естественно-1илман темех дьна духьалара лоттам а болаш лекцеш еш агитаторашо, беседаш ю, фильмашка хьожийт нах.

Ехаь шера бахча балхо белгалаг ц1аг1ара атеистически лекторем яггара дикаг1а пайда луш йола форма хилар.

Бахача наха къаьстта сий деш ц1ацц шоаш болча ода Шалъа района Курчалой яхача юрта барх1шерарча школа хьехархо Валикагова Тамара. Лодувг1арашта сакъердаме хеташ дика пайда луш чакхйоал цун беседа е лекци. Шоаш ладийг1ача дешаш е б1аргалайнахох Тамарийна дагабувлаш дукха къамаьлаш цу цар. Тамара занятешка лертг1а кийчо'еш ахар ла иэ.

Дика лекторашь-атеисташ хиларца белгалбьйнаьб Сержень - Юртарча юкъерча школа хьехархой В. Улубеева, А. Очерхаджиев, Шалърча № 1 йолча юкъерча школа хьехархо Н Саидов, иштта кхыбараш.

Къаьстта белгалбаккха безам ба сэ хьехархочо Н. Саидова бу болх. Школе физикеи математикеи хьехно. 1алама явленеш юнаш математически закон доацхам, дешархошта атеистически кхетам луш чакхйоах цо занятеш. Дукха хь йоацаш «1уйрийнарча седкъа къайленаш» яха беседа, еш вар иа. «Венера-4» яха автоматически станци советски 1илмахоша лоьтта доахарча планете кхачийтарах дийцар цо. Физика законаш дукха а беш цо дувцачунга тергам т1абахийта лодувг1ар кхаьигтел боккхий бараша а. Т1еххьарча хана советски 1илмана космос кареерзаэта карег1даьцнарех дийцар цо. Цу хьакъехьа пунна дикка вовкъостал дне «Малха система» яхача диафильмо.

Цхьабакъда, х1анз а дукха мотт-тигаш нийслу тха района партийни организацешка цу лоархIамерча веша лерг1а терко иа еш. Къаьстта вочча хьала т1а ба атеистически пропаганда болх Автуры, Бачи-Юрт яхача юрташка.

Моттигерча партийни организацешта дьна духьаларча пропаганда белг1ача бесса терко иа елга иа иэ. КПСС райкома бюро из хоаш дийца а хейна дьна духьалара, пропаганда ч1оаг1ъергйола мероприятеш белгалъ а я партийни организацешта, лекторашта, общественникий активна т1адиллад из болх укх шера шераг1а бераийбар.

Р. ИРИСХАНОВ,
КПСС Шалъа райкома пропаганда агитаци отдела заведующий.

Монтажникий совещани

Самарддийнахьа Грозненски политпросвещене ц1аг1а ший болх х1айвьар СССР-а монтажни дахрх1ача г1ишлон балхийн Министерства Главнефтемонтажа организацей активо. Совещани хьайийллар Главка керттерча инженера А. Э. Ганигела, Горд Грозне ер совещани ер цхьа бахьан доацаш зап. аьлар во. Нохч-Г1алг1айчен столица монтажникаш хьалкхебу пхьоале хиларца йоазаш а вай кхина.

Главнефтемонтажа начальника К. К. Липодата, СССР-а Минмонтажспецстроя управлене планово-экономически отдела начальника В. Л. Шейкина доклад чакхьйначул т1ехьаг1а преншка къамельаш дир дукхача специалистагша. Шоай балхах, цо лерх1арех, шоаьта эшахь хьана къамьлаш дир В. И. Ленина ц1ерах лелачу № 7 йолча треста керттерча инженера нов. Ярмуша, Омски «Сибнефтехиммонтаж» треста пхьоалаг1ча управлене начальника нов. Рыбина, № 7 йолча треста чуйоаг1ача Грозненски монтажни управлене бригадира нов. Бабеченкое, «Востокнефтезаводмонтаж» треста управлающе заместителя нов. Васильева, кхычар.

Совещане балха т1а дакъа лаьцар КПСС Нохч - Г1алг1ай обкома хьалхарча секретаро С. С. Апряткина. Моаршал хотташ къамьал дир цо совещане дакъа лоацаш хиннарашка. Иштта цу совещане дакъа лоацаш хилар КПСС обкома шолаг1а секретарь Ф. Э. Чахкиев, Республика Министрий Совета председатель М. Г. Гайрбеков.

Селхан шой болх чакхбаьккхар монтажникий совещане.

Вай республикера предприятеш г1ирах яхи бахха да дахча к1ирага хларца дувоалена пассажирски автотранспорта болх ергабахкхар, пассажираш д1а-яхча кхувлара г1уллакхдар ч1оаг1а лоархIаме да.

Кердача системага дахьачул т1ехьаг1а бахха режим хувза езаш хилар, хувца йийзар горде дола пассажирски транспорта саьа1а ухача наха хьешачча транспортни расписани. Цу вакъзе тха транспортни управлене дукха балхаш хьаь. Д1адахача шера цхьоалаг1ча автуста дене предприятий организацей занятешка, цар д1адехарашка хьежжа маршрутгашка леладча автобусий болх ергабахьикхаб.

«Предприятешта болх д1а шича хасиц болабу,» цар болх йича хана йола а хьежа 1илман нахъана хийдар балха ре|жим, автобусаш ле|а расписани ГАП-2 коллективо автомобильни транспорта 1илма-тохкама института болгадаиа цхьана хьенар нат балха ухачи дане, уж балхара ... хана, шоатта дийцахьен кIиранийчахьен тайп-тайпарча маршруташка мел пассажираш хул. Из болх цу шиннаь коллективо чакхбаьккхар соахка декабрь бетта дешн укх шера февраль беттага кхаччалца.

Пар кийчъача материалех информацеех хьахиннарача къаьста хьахьекхаргъа 1уйрийна е сайрийна мел юкь юкъейолийташ лел маршрутгашка автобусаш, цига хьоначул т1ехьаг1а воаргда цу хана мел автобусаш ер, бийсанна мел автобусаш ер. Уж расчеташ лардо а лушаш уттаергъя маршруташка леладча автобусий расписанеш.

Цул совг1а нах балха ухача хана, уж балхара чубоаг1ача хана дикаг1а йола методаш балха юкъекхувьаргъа, хьача экспрессий лоацъа рейсаш ергъя автобусашъа.

1илман нахъъаца оттадъча программах нах д1а-юха кхувла городера автобусаш лелийтара, иштта пригородни зонана эша автобусаш лелийтара дикка автобусаш эшаргьа. Уж кхочачамхиллах хиларга хьежжа вора къахьегамхой хьашташ кхочашъяургъаш. Х1ане пассажираш д1ацехараш кхоачашде автотранспорта в1аштIехьдалац. Цун керттера бахьан да запасни оатхалаш ца хилар, автобусашта эша шоферах ца тоъар (уж 80 сар иа) бахьан долаш дукха автобусаш балха арадлац автобусни паркера.

Тхона хетаргдаьа республика «Сельхозтехника» яхача объединене (начальник нов. Аванесов) материально-технически 1алашо яра автобусни паркана шефаш де дева. Цар запасни оатхалаш оашача боарамах хилийтарга хьежжа дукхаг1а маршруташка автобусаш арахоаргъа. Бина автобусех пайда оацаш кертерчарех пал иа иа.

К1ирна шин дийнахьа сало1аргдача к1ирага доаларах кхыча бесса в1аштIехьлакхта дикаш хилар къахьегамхошка городал арахьа садаийтара г1улакх а. Дукха экскурсионни туристически маршрутех сала1а ух бохлой. 1967-ча шера иштта сала1а д1а-юха бига нах 57 эзар сар иар. Укх шера цул совг1а пригородни хоача моттигашка салоIаргдолаш г1улакх чакхдакха лерхI.

Къахьегамхой пригородни зонашка сала1а д1а-юха кхувлара автобусни парка коллективо экскурсбюро коллективаца цхьана кийчъаьй маршрутай, цу маршруташка лелаш хургъя 20 автобус. Х1ара района шоаш инзимш автобус хьажаергъа.

Экскурсбюро декхар да предприятешца, рийисполкомашца цхьана автобусашка сала1а нах д1ахкувларг1ола моттигаш кийчъяр, уж наха д1айовзийтар. Республикерча къахьегамхошта сала1ара ч1оаг1а безам т1аоаргбоаш моттигаш я Сунженски, Джалкински, Чернореченски хьунаш. Цу зонашка кхача хургбоаш, спортивно - культурни инвентарь, кхы эшараш хулийтала ч1оаг1а лоархIаме да.

Укх шера дикка дукхаг1а я автобусаш соахка маршруташка араювлаш хиначарел. Иштта дукхаг1а я Грозный—Кисловодск, Грозный—Тбилиси, Грозный — Нальчик яхача, кхыча маршруташка леларгйола автобусаш а. Шалаг1ча квартало цу маршруташка лелаш хургъя 11 автобус, ц1аьта кхоалаг1ча кварале пайа леларгъя 17 автобус. Из хул соахка цу маршруташка лийнначарел шоаза дукхаг1а. Цхьабакъда, д1адахача шерашкара опыт ларде а лушаш, города предприятешкарча белхлошта ший боарамах автобусаш хилийтара цхьан дийнахьа дукхача предприятешара заявкаш хургйоаш экскурсбюро предприятей профсоюзни организацешца цхьана экскурсионни автобусаш леларгйола график оттаде декхарийла а. Хьалхаг1а а оттаьча графико д1ахойтаргда предприятей коллективашта мича хана мала1аш сала1а баха йиш я. Экскурсионни маршруташ хургья Малг1абик, Гудермес, Назрань яхача городашка а.

Хьат1аотташ латтача б1аьстан-ахкамахьахе д1адех п1енашта транспорт цу г1улакха кийчъелга, къахьегамхошка дикаг1а сала1айтара хьалкашка латта декхараш кхочашдерга. Къахьегамхошка культурно сала1айтара хьийар иле ца деш къахьегаргда пассажирски автотранспорта белхлоша.

А. ПЛИЕВ,
Нохч-Г1алг1ай транспортни управлене пассажираш д1а-юха кхувлача отдела начальник.

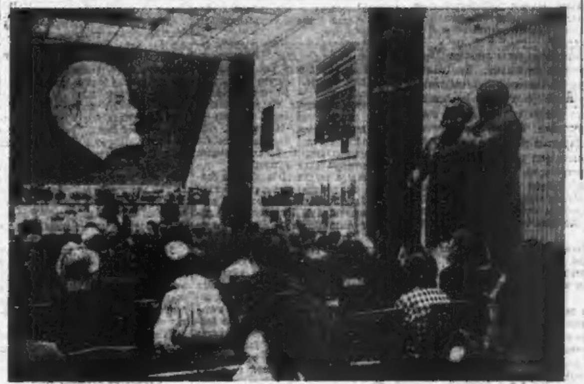

Карл Маркс вача хийнахьа дена 150 шу дизара хетаьча лекцей цикл чакхйоаккх КПСС ЦК-ерча марксизма - ленинизма Институто, «Знание» яхача Ерригсоюзни общества Центральни лекторе, РСФСР «Знание» яхача общества Московски городской организаце.

Сурта т1аь К. Марксен Ф. Энгельсен Музее «Карл Маркс революцин Россия» яха лекци ешаш я исторически 1илмай кандидат Конюшая Раиса Павловна.

В. Финоева сурт.
ТАСС фотохроника.

БАШКИРСКИ СТОЛИЦА ГЕНПЛАН

Къоабалъьай городашта проекташ оттаеча Ленинградски института оттиль Советски Башкиро столица город Уфай генеральни план.

Проект оттаяьъаша тоцкалдаъ городе баха нах 1980 шерале кхоалаг1а дикъа дукхаг1а хила мегаш хилар. Уфай кердача генеральни плана керттера идея — городе бахача наха йоккха парг1ато хулийтилга.

Белаа яхача (Къайн хьаххетача) хин лакхача берда йистаца г1олла хьалъоттаргья Башкирски университета комплексни дукхгаза в1аштIаръаь алнеш. Говра т1а васIача Юлаев Салавата, Пугачева башкирски споланжника дег1ача памятникаца, моттаг1ала монументаца, берда йисте рольефа бахцалонашна юваш хургья, берда йистацара ансамбль. Хина т1адолха цхьаьаш парг1атен безамех хулийтаргда г1аш нах лелача аллеяша, т1аьна, фуникулераша.

Г1ирсаш хьалдергдолча райошашкара дукхаг1а дола лоха ц1еноех д1адаха лезаш да. Уж дахг1ача моттигашка хьалъоттаргдал чухьра дозаг1а тоадаьи дикаг1а кийчдаьи дола х1аишарча тайпара чуIе ц1еноеш, тикаш, кафеш, зрелищни бытовой предприятеш.

К1айча хин дехьарча берда т1а а х1аьта иштта пунах хьакхетача, городах тиила ц1и йоаш долча Уфа яхача хин хехьа а аргъа столица. Укказа хьалъоттаргъа нах чубахача кердача ц1еной йоккхий районаш.

Сутолока яхача хин теотолашта ... г1олла хьалъе лахьх1яд массеш водохранилище, цига хьоиа хьамалхьа къахьегамхошта сала1а моттигаш кийчъир духьа. Города районашшой в1аши а салог1ача моттигашта юцайолийтаргъа массача общественни транспорта. Капитальни г1ирсаш хьахе дахх1ача участкашка цу г1улакха массазара трамвай лаьтта кIелг1оаде лелача трамвайн хувцаргда из лелача наькъа т1а д1аяе рузкъа к1езигаг1а а лохийташ метрополитен йилла йиш хургйолаш.

Проекта т1а дувза балхаш деша оттадахь городе гаьнаш йог1аш, аемахи промышлени предприятешa араяхувача газех фо ц1еццеш.

Анатолий ПРАЗДНИКОВ,
АПН корреспондент.

В. И. Ленин вань
98 шу дизарга

БАЬЧЧАИ ХЬЕХАРХОЧУНИ ВАСКЕТЕГ1А

Керте г1ояш дакъ цу тайпара йоазув я долаш «Агитатор» яхача КПСС ЦК журнало кепатех АПН-е к1езиг-дукха яцц а я лошарашта лахх1а арайоаккхаш йола ер статья.

Ц1ЕЙ деадеча демонстрацешка дакъа лоацараш Москверча Ц1еча майдан т1а г1олла а советски кхача городийн юртийн майдашкей уламашкеи г1олла а д1ахувьа ц1е байракхаш. Дукхача ц1еча к1алаш т1а яздьа: «Б1аьшеренашка хилла Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революци дегашка йоссальчуйн в1аштIехьиккхачуйн, Коммунистически парте баьччи, дуней т1а эггара хьалхарча болхлойн ахархойн пачхьалкхен кулгалхочун — Владимир Ильич Ленина ц1и!».

Цу дешашка — В. И. Ленина кераг1дьнначан ц1ахха ловргдоацача г1улакхий халкъаша дакха беш бола нах.

Йоккха уйла, низ бола лоIам, сийлахь-боккха кхетам цхьана тарбеш хиннав Ильич: Гаргтарчен гаьпна д1ахорчеш хала исторически дег1аьхара никъ белгалбе хоиш волча хургдолчох сакхувчун, т1ехьаьнна воккхача политика практика, из хьат1аоттача минута эшаш дар къаьгача лозунгъ хьисапе хьалаца, керда вехар кхаллара хьахда лехараш кхочашдара нах т1ехьабаха хоиш волча воккхача говзанча б1арчча цхьа ойра — из Ильич хиннав.

Цу тайпара ваггахьа вара иа кийслуши т1екдаьина дикеи дола уж г1улакхаш хиинач, баьчча кулгалаца КПСС-а в1аштIехьдаьннад 1алаьмате халача шерашка кхыча мехкий интервенташи цар к1айгвардейски хулпаши бохабелга 1алашдаь иа 1еш, шоллаг1а партийни Программа кийчъе а т1аэна а. Б1арччача исторически замалакьа — капитализмагара социализмага хоалача замалахьа мохк дег1аахар, никъ белгалбаь дола из исторически документ ч1оаг1даьа дола уллаши ц1еноеш к1еэига д1аахдаьа хиннача Москве 1919 шера марте гулъеннача парте VIII-ча съездо.

«Вай дог тийша да, — аьлар В. И. Ленина съезда трибуна т1ара, — вайна бовзарел дукха а дукхаг1а вай союзникаши хоттаг1ийн болаш йолча дукхача мехкашка вай программина цхьалха перевод елга дергачча дунеи пролетариатъ отрядех ца1 лоархIалуш йолча Российски коммунистически парте дахьфоу яхача хиттара цкъа дикаг1а хала хетт хургхилар. Вай программа хургъя пропагандаеи агитацеи ч1оаг1аг1а йола материал, из хургда документ, цун лара т1а болхлоша «Укказа ба вай новкъостий, вай вежарий, укхаза кхочашдеш хиттар вай юкъара г1улакх да» аьна арг1долаш дола.

(Соч. бенза гулам, т. 38, агl. 212).

Х1аьта Советий Мехка керда общество хьалъарах мел чаи бенна хуьцар Владимир Ильич 1919 шера 1 май деадеча хийнахьа столица Ц1еча майдан т1а ше къамаьл деш!

Ва т1ехьенаш тамашийнача х1амагга санна хьежарга капиталистически строи замалахьарча документашкеи памятникашкеи. Халла мара уйла д1акхоачаргьаи цар эггара ч1оаг1аг1а эшаш долча предметий торговли частни бе малаг1ча тайпара кхалла хила йиш я, къаьст къаьстача пхьа доалахьа фабрикаши заводаши иишта хила йиш хиннай, цхьан сарг новкхана эксплуатаци иишта е йиш хиннай, кхы иа хьегаш бола нах иишта баха йиш хиннай. Х1анзалцa хьа фаьлгаш санна ийнцa вай берашъе б1аргагургдолчох, мухьабакъда, х1ена, новкъостий, шоана шаьра б1аргагу, вай дарх елла бола социалистически общества г1ирс утопи иа хилар. Кхы а ч1оаг1аг1а безам т1абахха хьалбергба из г1ирс вай берашъа» (Соч. бенза гулам, т. 38, агl. 325).

Тайп-тайпарча мехкашкарча хьалха дахьтача уйлахоиа дукхача б1аьшеренашка уйла вай алаиаш эксплуатацеех 1аьзнаха, къелах а вуцалах а фу дахь мукъаьбоахаргбархьарI. яхаш. 1516 шера, вешта аьлча Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци хилале ди б1аь шу хьалхаг1а, «Утопия» яха книжка яздьа англичанина Томас Мора. Цу т1а дийцад «Утопия» аьна цIе йолча цхьан йоаццаш болча мехкарча коммунистически хьисапех долча вахара сурт.

— М. ВЕРХОВЦЕВ,
КПСС ЦК-ерча марксизма-ленинизма Института совхаг1а бола 1илман болхло

«Утопел» т1ехьаг1а б1аь шу дахьача аральнай утопически коммунизмъ цхьаьха г1оръаьнна произведени — «Малха город» яха книжка. Цун автор ва Томмазо Кампанелла.

Цхьаъ, кетт: «Х1аьта Руссе хиннайий коммунисташ - утописташ?» яхаш. Хиннаь. Царех эггара воккхаг1нар хиннав сийлахь-воккха революционер - демократ Николай Гаврилович Чернышевский. Из ч1оаг1а лоархIаш хиннав К. Марксен Ф. Энгельсен, геттара дукха тийшав В. И. Ленина.

Мора, Кампанелла, Чернышевскера, кхыча утопистаьтаъ мегаташ къаьегаххой мукъабоахаргболеш керда общество хьалъергйолеш цахьаьн хьахьокха.

Социализмеи коммунизмеи утопи йолчара боккъонна дола болхлой хьасеи боррагача къахьегамхойн 1илна а ниь д1аоттаньоашь К. Марксо Ф. Энгельса иара иш. К. Марксен Ф. Энгельсен хьахьекхаь, капитализмо т1еххьара эксплуататорски сарой х1аланкхьа д1алакхара коммунистий парте кулгаяна пролетариата 1ехьхача хиеиа лоррагIеш; в1аштIехьхьанахча хоадамбоалаш боза классо къовсам хилалм барг иа хилар. Къахьегамхошцеи тоlаь доахача алиашнеи цхьаьаг1а йолча болхлой класса, ший парти нерте а йолаш в1аштIехьдаккхаргъа социалистически революци нечьаьлга а д1аьлхача эксплуататорски классаша а еш йоккхача духьало лаг1е фашне о ... общества хьалъелга 1алашие дезаш йола пролетарски диктатура оттаелга а.

Болхлой класса хьалхашка К. Марксан Ф. Энгельсам карагIаьнараш укх тайпара д1ахало йиш болаш да: из йоаце а ший лоархIаш безза а йовкъ шаь болхлой класс. уйлай метте д1аоттаиаьа 1илма. К. Марксеи Ф. Энгельсеи 1илман даалъе карагIдаьнача эггара сийлахь-йоккхача г1улакха боккъонца иинтъ нах баьб 1895 шера ткъаь ихаь цу дьнна хиннача арсий революционера Владимир Ильича Ульянова — Ленина. Д1адахача б1аьшерен 90-г1а шераш юкъедахача дола д1айолаезий марксизма теория практикен дег1аккхувлара керда, ленински этап.

В. И. Ленина г1ончех цхьанне, Вацлав Воровски, яздьа: «Исторически ерзалаий бирсача замана хьахьоах т1аоттача цикутий са шоанта чулацара хьисапе бола мах. Къовсамца шийна никъ боаккхаш лакара йола боккъе шийна йоаккхаш дола кердадар. хургдар, сийлакхьа хе шоаех доаллаши леладеш ба уж нах. Капитализмагара социализмага доалача хана из тайпа сар хилар Ленин».

Российски дунеи арене хьайиттача, масса тайпара наькъаш долча оппортунисташтеи ревизионисташтеи духьала дукхача шерашка лоррагIа, т1аг1ерта латтабаьча къовсамо В. И. Ленина марксизм к1аллархъ а къаьхар, кердача положенешцен вахаш ше йоалаш 1алаьзий а бир.

Малкъбузеи Европеи Америкеи х1ана а к1езига бац Маркса—Энгельса Ленина хьехан. КПСС истори, дукхе коммунистически болаш хьераха боахараш. Цхьабакъда, цхьаннена а ц1аккха а морергаш массацена а дезаш дола боккъар хардие: ленинизм — из да марксизм кийса д1ахо ккъар а, цун творчество дег1айоалар а.

Ленинизм кхолдача империализм хьийиллар из капитализма т1еххьара стади, пролетарски революцешка хьаадаргъар йолга а хойтош. Цо российски лоррагача дунеи болхлой болар кийчбир массе гаг1оракъа в1аштIехьлакхача социалистически революце теорие, хьахьенкхар социалистически революци пхьхьалца массех е кхыйтеш цхьан, къаьстта хьайийнача мехка вохьала йиш хилар, тайп-тайпара нохкаш социализмага доалара формаш бе-бе хилар. Руссе хилачах долча воккхий революционни творчества дуьхьелла Советаш Парижски коммуна опыт д1ахо хьораш хургйолга цхьра кайдад В. И. Ленина, Советий Республика хьайийллай цо болхлой класса пачхьалкхеии форма я лахх1а.

Владимир Ильича ший баххьанна т1ех къаькхаре белгалбаь социализмагех коммунизмагех хилар никъ, дунеи революционни болаш дег1аахара наькъаш.

Маркса — Энгельса ц1ерах дег1а а к1уллац, керзача тайпара йолча пролетарски партех — общественни вахара революционни эргалонаш еча партех бола лехаи кийчбаьб В. И. Ленина, х1аьта иа тайпа парти хьа а кхоллай. Кхочаштинна 1904 шера — большевикий парте хьахиннача хьалхарча шера яздь, хургдолчох сакхувли хинна ленински кешаш: «1аьдал бахьан долаш лоаттабеча мохсайн организаци мара кхы тайпа гера доц пролетариатага... Пролетариат ошаберг1боаца иин а хинна д1а а оттъургъа, ца отташ юсарт а ец алхха марксизма принципаца иа идейно в1ашаг1тохилга миллионаш бола къахьегамхой болхлой класса эскар а дь кхотабеш йолча организаце материальни цхьоаг1онца ч1оаг1леш хилар бахьан доаш. Цу эскара духьала ловтталургдац е тишенна арсий самодержаве 1аьдал а, е тишлуш латта дуней халкъашта юкъерча капитала 1аьдал а», (Соч. бенза гулам, т. 8, агl. 403—404).

Болхлой-ахархой пачхьалкхенна дуй дола ахар 1907 шера октябрьски деношка ший ч1оаг1ача бе делар большевикий парте. Къовсамхой — къаьлара буржуазии дуне доаздерий парте хинначара т1ех хьаьмъалара ховчий а волаш В. И. Ленин верте отта къовсамхой керда общество кхоладарий парти хинна д1аоттар иа.

Ший баьчча кулгалаш парте 1илмаица бахъъаь наши оттайир чехха социализм хьалъяра. Цун ларде ядар 1илмаца коммунизмана лара еллараша вай лаьхеи хьолда-исторически башхалонаш тергал а еш кийчъаь принципальни положенеш. Мехка социалистически индустриализаци яр, юрта боалама коллективизаци яр, культурни революци яр — уж дар цу плане керттереи в1ашаг1лаьргдоацаш шоайла дувзаденна долеи доакъош.

Производительни низаш дег1адахара боарам лакха хиларах социализм из коммунизм белгала котйоаккхарг1ола хьал лаьрх1ад Владимир Ильича.

«СЕРДАЛО»
2-г1а агl., 4 апрель 1968 шу.

САНИТАРНИ ТlАХЬОЖАМ — паччахьалкхен лоархlамо гlулакх

Грозне кхаь дийнахь бертте болх бьнча тlехьагlа чаккъьлар къахьегама гигиенан мехкдьтта чакхдоахача предприятей болхлой уахпlенон хьалел дешанитте кlашагlкхийтта хиина Ерригсоюзни совещани.

Гигиена дакъерча lилма-техкама институтий проектни, конструкторски, технологически институташи учреждениеши цхьа-за творчески ноттагlца а долаш, санитарно - эпидемически служба лорашен профсоюзий технически инспекторашен дьнинре дакъа а лоацаш чаккъьлар совещани.

Совещане дакъа дьцараша къаьстта уйла тlаьнийтар мехкдьтта чакхдоахача промышленноста предприятешка хила беттаргlама тайпара санитарни тlахьожам вlашагlболларен чакхбахарен дешанта.

Совещане итогаш а яь дlахора дехкараш оттадир къахьегама хьалаш lомадаран мехкдьтта чакхдоахача предприятей болхлой цlогаш хургболи ньакъан лахбран. Иййна ерриге докладаш довзтье итт соигlа яр.

Лоне тха газета тlа кинатох совещане дакъа лоацаш хиндрел цхьаина — коллеге члена, СССР уахпlено лоркра Министерства керттерча санитарно - эпидемиологически управлене начальника, медицински lилмай доктора П. П. Ларсие статья.

ХАЛКЪА болхана шерра эча химизаце дlадех технологашен производства организаторашен меттел, гигиенически lилмо а, санитарни тlахьожама организаша а эгара чlоагlагlча тайтарен хlара деннех ший терко елга.

Цудукъа цхьа бахьан доацаш вац укх деношка Грозне яьча, къахьегама гигиенан мехкдьтта чакхдоахача промышленноста болхлой уахпlенон хьали санна долча къаьсттача деша мара хетальац эьша хеталуш йолча Ерригсоюзни совещане дукхха технологически, организационни, гигиенически проблемаш чулацар.

Из дьиза дарглоацаш да, араухийтача лакха токсични, токсични веществаша профессиональни цамагараш хьалара … дlайола чlоагlа ххераме участкаш ший технологически схемага шилача хlара мехкдьтта чакхдоахача предприяте дукха йоланзаь. Нуц соигlа, мехкдьтта чакхдоаха заводаш, хаьхето а, арахьара среда бlехьеш йола бlехалаш дукхаьлла хьасташ хила а хиннад, долаш а да, гучох, цхьан юкъа хург а да.

Укх тlеххьарча шерашка къахьегама хьалаш тоаларан болх берашта хула цамагараш кlезигларан боккха болх чакхбаьккхаб мехкдьтта чакхдоахача промышленноста дуккхача предприятешка.

Уахпlенон мероприятеш чакхъяхара хlара шера уттаеча пlанетlа дикка тоадеш латт заводашкара санитарно - технически хьалаш. Сера уьши дукха сера доаллаш дола мехкдьтта чакхдоахача Российски Федераце дуккхача заводашка хьалхьа тlехьагlа къаьстта серен серни кислотай хьадергдолаш газаш сероводородах хьакъестам установкаш. Къаьст-къаьстача заводашка вlашгlехьдаьккхад газаш хьагульелгеи шорца утилизаци елгеи. 1975 шерале РСФСР ерригача мехкдьтта чакхдоахача заводашка бъь барйа ма болх.

Цхьабакъда, технологически установкаша эксплуатаци эча хана саницьдеджубашен санитарни тlахьожам лоаттабеча кхьча организацеш дага ца а боаццш тайп-тайпара хувнадаш ду. технически меттел гигиенически а маlан доа.

Масала, lилма - техкана проектни организацешнен санитарни тlахьожам лоаттабеча организацеш проектни технически схемаштен режимни параметраштен юкъе хувнадаш хьал (температура, давлене дьакъе) мехкдьтта чакхдоахача Волгоградски заводашкарча цхьацадайнача установкашка. Ца, бентала., толхадир къаьлигlача хьалаш.

Цу заводе тахкамбеш хиннача понисеш белгалдьаьккхад технологически режим кхоачабгъара цахий боккхагlа болча … тlахьожам лоаттабеш ца хилар, хlаьта по а нитта мара нефтъестал цхьан санитарни дьал лениа уахпlенех хиннйтара.

Мехкдьтта заводашка санитарни хьалаш тоалара боккхача лоархlаме да оборудованена ремонт яра графикаш кхоачашъяр. Халахете а, из гlулакх хlанз а кхоачаш массанахь вlашгlехьдаланза да. Масала, Грозненски крекинг-заводе пайда эцараш къаьна крекинг-насосаш а, хlаьта керда ярш сиаке яй. но а нитта толлаху къахьегама хьалаш. механизари промышленни майдашкарен фо цlена лоаттадаре гlулакх.

Мехкдьтта чакхдоахача заводашкарча болхлошта деш дола санитарно-бытовой гlулакхаш укх тlеххьарча шерашка кlезит-дукха тоаденнадале а, дуккхача предприятешка хlанз а тоьал дукха кхоачамбоцараш ба. Ер да масал: мехкдьтта чакхдоахача Грозненски завода № 11 йолча цеха болхлой бытовой помещенешна. на хилча дарглоацача специбаракъашиш специогlагlирсацеш lалашбаьбан. Цу лоалача хlаршна аьттув боацца … профессионални цамагарий боарам лакхбйр.

Цlена хула цамагараш чlоагlа lабагlагlа а lомале леза хиина къахьета могаргlоацача вовзихам хила цамагараш.

Хlанзара совещани лоархlаме хилар сених латт къьча, из латт, СССР мехкдьтта чакхдоахачен мехкдьтта химически промышленноста Министерства, мехкдьттан химически промышленноста болхлой профсоюза ЦК-ица, къаьнагlча производственни объединеех цхьанена — «Грознефтехимзаводы» яхача объединеннеца айхха цхьана гlулакхаш а. лелаеш из чакхъьккха хилара.

Гигиенически гlулахта зеине да производствера гlар-татеи йокхийча насосаша, турбокомпрессораша агаю помещенеши. Хlаьта а, болх бу меттигаш тата делаш эзеши хилара параметраш цхьацайолча хана хила беагlача боаранал тlех я 2—5-за а кхы дукхагlа а. Из нитта хул тата чlоагlа долча агрегаташта автоматизаци ярен гаьнара тlахьожам лоттабарен мероприятеш хlана а кхоачанболлаш проекташта юкъе ца ухийтандаь.

Боккхача лоархlаме ба уж гlулакхаш ца иийсдалийтара хьалххагlе а терко еш паччахьалкхен санитарни тlахьожама организаци профсоюзий советий технически инспекне инспекторашен технологически установкаш хьалхьа а эксплуатаце дlалуча а хана лоаттабу тlахьожам. Санитарно - эпидемиологически служба организацен облсовпрофий технически инспекторашен цхьана лоаттабеча тlахьожамо торо лу лешаш дуккхагlа чулацеи лахкагlча боарам тlа уж къестадеш. Из болх мамитта хестабе а шербе а беза.

Медико - санитарни служба болхлоша зенгара дехга эргалоацаш тоалу мехкдьттехошта деш дола профпатологически гlулакхаш. Цар вlашгlехьлоах юкъ-юкъе лоаш хьожача хана мехкдьттахой дукхагlа чулацилга дьакха ца lеш, уж хьажараш дикагlа чакхдалта а.

Мехкдьтта чакхдоахача предприятешкарча къахьегама хьалаши болхлой уахпlенон хьали lомадара а дорий квалификаци цаккъара а юкъе меттигерча уахпlено лорара организацийна цхьа новкъестал ду СССР медицински lилмай Академе къахьегама гигиенан профессионални цамагарийн Институто, РСФСР Министерства къахьегамен профессиональни цамагарийн Уфимски институто, дорий гоацал лакхъеча Институто.

Мехкдьтта чакхдоахача промышленноста къахьегамен профпатологен гигиена лешаш шерра lомадеш да «Къахьегамен профессиональни патологен гигиена lилмаш лордаш» яхача союзни лоархlамерча проблемагlа.

Гигиенически lилмана хьалхашка дехкараш латт мехкдьтта чакхдоахача промышленносте юкъейоаналга кердача технологически процессайн оборудованен мах бара, фо бlехьергlоаца гlулакхаш чакхъахара, татаца, помещенеш эгарца. Йовхал тlехъхоалара къовсам лоаттабара дакъе.

Профпатолог дакъе дlахо а чlоагlагlа а lомале леза хиина къа- …

Технологически установкаша ремонт ярца дуизалена лолча халача балханта дьми механизаци хьалхьа: аппаратура хьелдар, цlенъяр, дlакъовлар, из цlенъяра химически методаш шерра могъеболаш. Зеннеоа тата кlезигагlа хилийтара шерагlа уттале шеш боккха хила балча турбокомпрессорашен … соашен гаьнара лоаттабеча тlахьожамагlа болх байтилга. Лоархlаме да машинисташ кове хьагъестиберши хlарашир къаьст-къаьсти доралургхолча средстваша lалешбар.

Цlенкашта уйла тlаппийта еш мехкдьтта чакхдоахача предприятешка … узача йехалаша бlехдергдоацча фоа цlенача ким lомарш лордаш.

СССР мехкдьтта чакхдоахачен … ноcта Министерства санитарно - эпидемиологически служба, мехкдьттан химически промышленноста болхлой профсоюза ЦК, Госгортехнадзор … кхарийла а къаена машинаши раташи хувцара план оттаелга чакхйоаккхилгеи, технологически процессий тlахьожама система юкъейоалелга, цхьйоль лоархlаме мероприятеш чакхйоаккхилга дукалш бола «Промышленностен транспортен предприятешкарча балха кхерамзле lалашъяра средстваш дlахо хьаенга лерф доаладара чекхьяза дезача гlулакхий хьакъехьара» СССР Министрий Совета соцаш кхоьцаш … тlахьожам лоаттабе.

БlАЬСТИ ЕЧА ГУЧАДАЬЛАР

Шадахача шера гуйре чакхбоалаш латтаи «Назрановский» совхоза кулгалхоша дийцачох эшачуа соигlа доакъар дар боахаме. Хlанз кхьча боахамашка ух уж лоакъара чу мукъагlа ца тхана яхаш. Къаьстта из хьалаш да Плиевски совхоза Цхьилеконгий-Юртарча отделене ферие.

Мичча дахад «соедала а» хиина доакъар? Укх деношка хадкъа тlахьожамхоша техкар из гlулакх. Гучадаьлар кхаьл доакъар инга кахьатаи тlа мара ца хилалга, 1000 соигlа тонн силоса приписна яь хиинай совхозе.

Цу хана хиина «зов» хlаиз хоьаш да.ухаза. Хlанз дукха ха боацааш боахамашка дlалуе фу кхоачашдий хьана сводкаш йийхар. Дар дlаяьхча шедех бехкбоаккхаргболга а хайна «серга» … едар цхьаболча кулгалхоша КПСС райкома а кхычарна а «Экажевский» совхозе дlаяздарех хувца шоашка 500 центнер хьажlаш мара йоацаше а 1200 центнер к аьина сводка … гучадаьлар халкъа тlахьожамхоша. Тlехьабиснар «Назрановский» совхозера бараш а. Цар шоашка йолча 1025 центнер хьажкlашта lотlатехар кхы а 1619 центнер.

Дукха шераш да «Назрановский» совхозе мукх а юъаш хоахан детта 13655 сом мах бола 7 установка латта. Дукха «шпфалн» хувцабеннаб укхаза, бакъда царех цхьакка а цу еача оборудованех пайда эца, наггахьа шоашта ца эше, из эшачоа дlаяле хьежавац. Хlара шера «иммортизационни отчисленеш» дlа я телаш латт из. Хlаналехьа совхозо цох паччахьалкхенна дlаденнад 6489 сом ахча. Дlахо мел дургlа хеиш хац. Цу санна дохча гlулакхаши чlоагlа юхетт совхозий экономика. Хьаьулаш пайда а боацаш духхьал цхьаболча бекхтокхамерча наьха мекьах бахьан доккха зенаш хул.

Гаьнна кхьча республикашкара шоашта хьаена оборудованеш, удобренеш, жжа, гlишлой-материалаш, кхийола хlана ший хаинахьа аьнка нахьъа станцеиа дlада хьарах дукха гlод токх боахамаш.

Укх шера кхаь бетта из гlулакх бахьан долаш, «Экажевский» совхозе 1730 сом гlоа техкад, «Назрановский» — 572, «Октябре 40 шу» — 225 сом.

«Экажевский» совхоза цу гlулакха бакъе барашш шоай алапех паччахьалкхен кассе хьачуденнад 550 сом соигlа ахча. Цигарча керттерча инженера вяр. Бардаиоена 57 сом дала дийзар. керттерча зоотехника вяр. Хаматханове аладе тlара а ноал дальяхкар.

Шоаш болга дlахойташ, хьинаре, боккхача бекамца шоай болх беш тlахьожамхой дукха ба тха.

Къаьстта белгалбаьккха безам боагlа «Назрановский» совхозерча тlахьожамхой группа председатель Пугиев Хьаьрис. Дукха ха я це из болх бу, опыт lоалий, мистсандъа кхоач цун бlарг. Дукхаза боацаш цу совхозе цхьан юкъа «сейна» хиина «С-100» … трактор гучадаьккхар цигарча тlахьожамхоша Хьадрис керте а волаш. Гучадаьлар механизаторашта … цхьаболча нахасага а ца хойташ дlаьлача lаина … хьунагlара шоашта дахна … лелалъыта. Уж малаиб хьожаж а группа укх деношка.

Бlаьстий — хадкъа тlахьожамхоша бахиткхаме ха я. Хlанз кхашка бу ле дола, тlахьожам юнитта вlашгlехьбаккха беза белгаделш боли кханаш … тlахьожамхоша. Лаьтта охача, накха боакхкача, ялат дlадуча дола кхоачанбоацараш гучадоахаш сийрда хьожаргья тlахьожамхой прожектор.

А. МЕРЖОЕВ,
Назрановски халкъа тlахьожамо комитета председатель.

ХАНАЛ ДИЪ ДИ ХЬАЛХА

Дикача къахьегама толамашца чакхъяьккхар Грозненски химически комбината коллективо хьалхара квартал. Кийча продукци дlаяхьийтара кхаь бетта план, ханал 4 ди хьалха. 27-ча марта кхоачашъйй из. Яхье дьинача цехий коллективашта юкъе хьалха латт ин. Романов, Ширяев, Тюрин, кхьйараш керте латтача цехий коллективаш. Цар квартала план ханал хьалха кхоачашъяр, соигlа, бетта план а 26-ча марта кхоачашйир. Планал соигlа арахийца продукци эзараш соиий нахьа я.

Л. ГАЛИНА.

Ударни гlишлошка

Лагаш гlоалаьнна болаш бар самарадийнахь ВЛКСМ Нохч - Гlалгlай обкома здание хьалхашка гулбенна дукха кйгнрхой. Белгала кхьа ший тайпара хар нарна массанена хо ди. Уж болх комсомольски ударни гlишлош хьалъеча — Тольятти яхача гlоале. Дьаьол массайолча мошгилкара нагирхоша цхьана хьалъерьяр Советски Сонзе оттара боккхагlа йола автомобильни завод.

Ударни гlишлош хьалъеча комсомольски путевкех болхача воптгlалгlай ваккалаша юкъе ба дукхача къамий тайп-тайпара профессеи йола нах. Уж ба шофер Хлинченко Владимир, малар Плетнеико Наталья, слесарь Солимсултанов Ярогlа, дукхаа яхабараш а.

Цар ниць дакъгьала бувлаш комсомольски путевкаш дlелар ВЛКСМ Нохч - Гlалгlай обкома инструктора Амальгов Алихана.

Вайсенна 10 сахьати 37 минутехьача Грозне воквалера дlайоаллар ударни гlишлош ена болхаш бола комсомольцаш тlаболз Баку — Москва яха поезе. Из тоалагlа комсомольски группа я вай республикера г. Тольяти яха.

Г. ФЕДЮКОВ.

МОСКОВСКИ ОБЛАСТЬ. Бlаьсти дуча кlи, маьлха, хона керда тайпаш хьадаьх укх тlеххьарча шераша къаьнагlча советски lилмахоя волча Социалистически Къахьегама Турпала, юртбоахама lилмай доктора В. В. Писарева кулгалдеча лабораторе.

Цу тайпанта районировавн хий Росси Белоруссен 16 областе. Эгара дукхагlа дlаьльржад лахьа хувцкъан бола «московский-121» яха цоьха тайпа.

lаьржа доацча лаьттай зона юкъ меттигерча районий юрта боахама lилма-техкама институте йолча цу лабораторе, практически селекце доцрел соигlа, дукха уйла тlаухийт полиплоидена — бьацовгlай клеткашкара хромосомаш алсамъяхар lомадара.

Гурахьа дуа кlи ража вlашагlауйтош икедарна хьакийтай шедал лоош йола, фийтах дукхагlа бедек йоалла гибридаш. Царех шерра пайда ийцу, lаьржа доача лаьттай зонан СССР малхбоалехьарча районий хьалашка мегаш йола гурахьа дуча кlи керда тайпаш хьалара юккъанца эща материал нахилара.

СУРТА ТlА: Социалистически Къахьегама Турпал, Паччахьалкхен преме лаурет, юртбоахама lилмай доктор, профессор В. Е. Писарев балха кабинете.

И. Аммеровни В. Нуманов сурт.
ТАСС фотохроника.

КХАШКАРЧА КЪАХЬЕГАМХОШТА

Кхашка деча балханта кийчо дра болх дlаболабеш Советски района культура учреждениеша шоай коллоний бlаьстан юкъе кхашка деча балханта оттаньча производственни планата а хьежа, цун зарча тlа кхашкарча къахьегамхошта культурни гlулакх дара план оттайир, клубашкен библиотекашкен санна, ниттаа кхашкарча станашка а чакхйоахаргйола еррига мероприятеш юкъе а яхош.

Уж планаш оттеш тха района культболхлоша керттера уйла тlаехийтар социалистически ябь йоаргlалрал хьалха латтача опыта пропаганда яран.

Шерпповски юрта библиотеке (заведующи нен. Н.-М. Магомадов). хьалтехь доал ахье дьинача хьажкlаш Феласча ин. Хасаровайи Музылаевайи шен вовзен дехкараш тlа йола стенд. Уж тайпа стендаш я района дуккхача кхьча культура учреждениешка д. Яечнайн бригадайн ихь никта лел хlара дела хувц хьохамий Доскаш тlа. Ноуналикоски юртарча клубе (зав. нео. А. Арабиев) кийчаьнна дlара lоана шеноиеш бригадаш кхоачашъю доладеш тlайола «Лекхар тlалийпалий lа — кхоачашхе да» яха плакат. Къаьстта уйла тlайолаш я Б. Варандински клубе (зав. нео. Зайнулоев) кийчьаь «Вlаши пийе а лийа иецаш бе» яха стенд. Районни культура Шагlа (директор нео. Х. Алиев) кийчьайа юрта боахама пицагlа болча къахьегамхой балда результаташ ювцаш йола «Хоашаш хиба вай района кхашкарча хьалха латтараша!» яха стенд.

Кхашкарча къахьегамхой социалистически ябь ниитта лел шерра кувцарга бlаьсенна листовкаш тlаи «Молния» тlеи.

Бlаьстан юкъе кхашкара балхаш ниитта лел хьахьонкаргlоала хlанз юртий клубашка кийчъеш я укх темашта хетаьь тематически сайренаш: «Маршц йоалгlийла бlаьсти», «Бlаьста юкъе пхаташ дlадера пакъдолхаш», «Бlаьстан юкъерча цхьан дено шера кхоаб». Цу сайренашка кийчау плакаташ, стендаш, книжкай витринаш, хьох юртбоахама кинофильмаш, уттаху художественни самодеятельноста концерташ.

Бlаьстан юкъе кхашка балдаш лечча хана лоархlаме дакъа кхоач агитхудожественни бригадашка.

Юртий клубашка а хlаьта бlаьстан кхашкара балхаш дlадолаленнача гlехьагlа дей кхашка а выступлени еш 12 агитбригада а тха районе. Цу бригадий репертуар тайпара я: олен, хlахарен, оттурнически байташ, лекцрий, туфандий хайна гlулакхаш гучадоахаш фо сиецкаш. Из дерфега а местерчера материалий дарда тlа вlаштlехьадаьнна да.

Агитбригадий выступленеш дlайоалладьа деклаш … беслаш ю, газеташ леш.

Кхашкарча къахьегамхошта гlулакх дара, дол … дlалаша кийчьаьй автоклуб; кинопередвижка … Автоклубо … таш, журналаш. Масала а … бала цхьана кхашка … культура … агитбригада … районе вlашагlйоллаш латт … клуб, …, медицина … из цхьана хургйола агитпосат.

М. БОЦАЕВ,
Советски района культура отдела инспектор.

Турпалча советски халкъо, ший наькъа тlара еррига халонаш, хьалхетараш, сагатонаш къонахчалца эша а еш, хьалхагlа а балгалбьча ленински наькъаца дунен тlа эггара хьалхара социалистически общество хьалъй, ленински байракха кlар 'а ятта, коммунистий парте кулгалца кlалхаръяьккхар из фашизмаца тоссабеннача лирача тlем тlа.

Дунен халкъашта юкъерча вреннаш зекъадалара дакъе омлангара дена хувшаиаш хиннача хьалашка, социалистически система юккъанцарча цхьан мекха доланел ара а яьнна, дунен система а хиина дlааттача дана, СССР-е йиза а хьалда а котъяьлар социализм.

lилман коммунизмаца дарх еккараш болча К. Марксан Ф. Энгельсан тlех хьакъьалца хайнна керда общество дукхагlа ший юкъера долча наькъаша дегlаухаргйолга. К. Маркса хьалха а тетта, бакъьль хьахьекхай коммунизм дегlаухаргйолча шин фаза хьакъехьара положени. Хьалхара, е лохора, фаза я социализм, шолагlа, е лекхъерър, — белгала коммунизм. Коммунизма лакхера фаза, яхаз К. Маркса, хьалхе йиш хургьян культурно дегlабахкача нах, мел эшараш кхоачале торо хургйолаш производительни низаш дегlадахкача боарамга кхаьчача ма-ра.

Коммунистически обществе шин фазан бола марксизма хьехах дегlа а боалабеш, В. И. Ленина белгалданд, царна юкъера башхало экономически, политически, культурни боарама лаккалца ювзаенца хилар. Духхьал пунгара хьайоагlаш я социализм коммунизмага ялара торо.

Марксизма-ленинизма классикаша вlаштlехьаьккха коммунизма шин фазаз йола новемейн дlахо баги а вай, хоахамбоканагlа а вай XXIII-ча партийни съезде тlайийнча КПСС Программа тlа.

«Цу Программа тlа хьадьехха дегlахара керттера лаоцай, керттера дехкараш укх гаргарча итт шерарча вай гlулакхий лоархlамегlара ориентирараш а, — аьнар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева «Социализма сийлахь-йоккхача котлоний шовзтье итт шу» яхача доклада тlа.

Марксизмо-ленинизмо хьех: социализмагара коммунизмага доларо оипаш йола материально-технически база хилапна, къахьегама оасарнедиаа айлава, шортта материальни духовни рузкъеш lалашйона, горадаш юртеш юкъера, хьакъьалшен физически хьагача къина юкъера тоьал йоакха башхало вlашкхапа, lилман мировоззрени коммунистически нравственноста чlоагllилза ярьяц. Уж хьалха халий мара чакхйоаккхалургьяц «хlаранега—хинарга хьежжа, хlаранена — эшарга хьежжа» яха йоммунизма принцип.

Социализм закономерно коммунистически обществага йоал. Общественни доалахье, доккхий производительни низаш, иллагlа болхаш долийаран социальни отношенеш дегlаккуларе, эксплуататех мукъа лилар, массаза а цхьакъта декхарийла хилара масалена а къахьега торо lалашъяр, социалистически демократи, общества социально-политически лаейни цхьоагlо, lилманей культуранен карагlахьнараш санна дола социализмо вlашгlехьальая хlамаш коммунизм хьалъяра чlоагlа даре я. Цхьабакъда коммунизм шин-шегlа хьахилан. дерригача халкъо сакхетамца ший ахаш тlалахийтарах, вахаро хьалхашка уттаеш йола проблемаш хийца къестаергйола наькъаш даш лехарах хьарухая дlара д.

Керда общество хьалъярах йолча Маркса — Энгельса — Ленина хьехамца хьалхе а лелаеш, Коммунистически парте творчески lалхий бу их. lадьиете йоккхача практически опыта лдаа тlа це теоретически кийчалъа социализм хьалъяра доархlамегlара дешаш, хьайийлахй социалистически общество хьалъяра керттера закономерностиш дlахьалхакхула низаши, белгалдаьа социализм коммунизмага ялара керттера декхараш хьалхаи. КПСС XXIII-ча съезде вlашагlйехай парте укх тlеххьарча шерашка lоаль опыт, белгалдаьа советски общество дlахо дегlаахара керттера наькъаш.

Коммунизма материально - технически база хьалъяра дехар толаме кхоачаеде йиш хулийташ болча боарамга кхаьчай тахан социалистически общество.

Социализмана хоадамболлаш карагlадьинарехи цун советски вай — экономически дегlаехаре лакха чlоагlа темпаш хилар. Шера юкъера дахрlйча промышленни производство 11,1 процент айенна СССР-е 1929 — 1966 шераш. США — 4 процент. Англен Франнее — 2,5 процент мара ца айеннача метте. Индустриализаци яра темпаш лакха хилара Советски Союза торо елар промышленность чlоагlа айдха вlаштlехьдаккха.

Болхлой классе, колхози ахархоша, халкъа юкъера хьаьнначча вай интеллигенце йоккхача энтузиазмаца къовсам лоаттабу коммунизм хьалъяра программа кхоачашъяр дукъа. Цунна а чlоагlа тешал ду кlаьарча пятилетка хьалхарча шин шера заданеш, къаьстта а юбилейни 1967 шера … итогаш.

1970 шера, … шера, советски … кхаргка … гамхой бальчеи хьехархоши В. И. … нина наьча хийнахьа … 100 … хилар. Цу сийлахь-доккхача … мара СССР къахьегамхоша къовсам лоаттабу халкъа болхаш дегlабоала бара ихе шера цаан хаиаа хьалха кхоачашъяр дукха. Хlанзара … летка кхоачашъяре … хулийтаргья коммунизма материально-технически база хьалъра болча йоккъа гlоала Советски общество хиина дlахьалхакхьа гlолга.

Советски Союз из бlаь шера хьабенача бераргача … дем хьалъеккар: Коммунистически парте денна дош дари хилад. КПСС кхоалагlа программа я нитта кточашъерчьа. Советски Союзе социализм дакъе, дерригача дунен тlарча коммунизма дакъе хургья.

СССР-ен кхьча социалистически мехкашен керда ахар хьалеча йоццаш … исторически … наш, дунен коммунистически, болхлой, къаьний-кертамукъален болам толамаш — цу дейшча хlамаша къаьнта техйи ду вай планетарча къахьегамхой баьчча, хьехархочун, доттагlчун хьалкъалера идеяш котолоаш йоахаш хьайоагlаш хилара. Дукхаза эк хьалзагlа керлачча дунен синмех а хиина дlааттай цун цlи.

1920 шера, В. И. Ленина 50 шу дьнинача хана, Москве заседанеш еш яр Коммунистически Интернационала II-гlа конгресс. Ленинах доацаш хелла а йоалонех а … лархlар цун делегаташ. Царех дукхачар тlа белгалдоахк, К. Маркс вийначул тlехьагlа дунен революционни болама исторе … хьалхагlа Владимир Ильич Ленина санна вола уlлахон бальчеи вlаьттаваь ца хилар.

«Ленин сийлахь-воккха ва, — дlаэлар Болгарски коммунистически парте делегата, — lалаьменте воккха хьакъьадаи тlехьальена дика чlаганти йоалиш из волацдаь хиина ца lеш, кхы а ший деррига хьанар, ший деррига вахар из сийлахь-доккхача цхьан гlулакха — дунен пролетариат капитализма lазапах мукъаьяккхара дlаденналаь а.

Из сийлахь-воккха вы болхлой классо сийлахь-доккхача гlулакхашна а массе тайпарча lазапаза доалахи шоши мукъабахари деррига адамий мукъалахари дукъа къовсам лоаттабеш, тоабаь бlаьхкача миллионаш болча пролетарей къовсамна а».

В. И. Ленин — сийлахь-воккха патриот пролетарски интернационалисти. Законно доккхал деш хиинад цо дунен революционни процесса ледама СССР къахьегамхоша — котаненаш йоакхача пролетарски революце пионераша еш хиинача вlияне.

Советски Мохк хьахиина кхоалагlа шу дола мара ца деннача хана В. И. Ленина йаздаз: «Дунен деррига мехкашка... цхьан седкъага, Советски республика седкъага, хьеж нах империалистий къовсам лоаттабар дукха цо хийна lалалъите йоккхий сагатдеш тlайиланаь а йоккхий халонаш цо дайналаь а». (Соч. бизза гулдаш, т. 40, оагl. 177).

Мел боккхача цизаца лек уж дешаш вай хана! Ильича кулгала советски мохк аз бlаь шу хьалхагlа лотабьач седкъага, Октябрь яхи са белча седкъага ватувсаши хьинар айденнеи хьеж капиталистически доали къанаш lазеш хlалакдаь дlадаккхар духьа, керда общество хьалъяр дукха къовсам лоаттабу керд-керда бlаьи миллионаш къовсамхой.

Ленинизма идей, Октябрь идей влинаегlа дунен политически сурт сладангара дена кийца дола революционни хlамаш хиинах шовзтье итт шера. Октябрьски революци котьенинача тlехьагlа хиина йоккха исторически событи яр дунен социалистически система хьаяр.

Октябрьски революци хиинача тlехьагlа дунен политике хьахиинаб вlашлухьала латта шн дестам, шин никъ — социализмо хьахьаьш бола халкъий машарен паргlатони никъ а империализмо лелабу тlемен lазапеи никъ а. Советски паччахьалкхено дунен халкъашта юкъерча аренан юкъхьаницара гlшнаш доахен хиинача цу хана а тlехьа В. И. Ленина аьхаб, аьттаи тlа бакача дукаха а дукхагlа болча нахе хьалхоаш вай машара политика. Хlанз шовзтье итт шу ди Сований Мехко лакха айаьи куррен хьалкъий машара, доттагlаша, цхьана лелаеча гlулакхий байракх ….

Октябрь 50 шу дизарна дуизаленна Ленинграде хиинача торжественни заседане юе къамаьл дем, Марокански коммунистически парте ЦК Генеральни секретара Али Ятас белгалдаьккхар: «Совнагlа хургдац шолагlа дунен тlом чакхбаьннача тlехьагlа колониальни доалах мукъадьннача lалаьнате дукхача мехкашта юкъе деррига колониальни кхьчар мукъагlа долча мехкашкара къаний-кортамукъален болама толам бакххара аьттув бола хьалаш хилийтача Октябрьски революце гlулакхашта тешаме йолча Советски Союзо хьал ца лоацаш цхьакха а бац алар».

Марксистско - ленински пролетарски интернационализма байракха кlал котъяьнначча Октябрьски революце даиланиа а тийлай дукха къамаш лахач, боккхача мехкарча къамаш lазара хlамараш, халкъий машара, доттагlала, вежарашха цхьана лелаеча гlулакхий чlоагlало а яь дlаоттабаьб из. Сийлахь-боккхача Октябра юхь йолавий колониализма сий доала империалистически система дlалакьяра. Нагахьа санна хьалха кхеллеш хиинача нетте чlом дlабаьнначуа тlечьагlарча хана кхычарех тайпа хlана лоапаш йола 70 соигlа паччахьалкхе хьахиннале, цу гlулакха а, юхьера а, аьттув баьккхар бlаргбоацача Октябра сеякъа сердалонна кlалхарча дунен революционни болама хьахиннача.

Сийлахь-боккхача Ленина цlи хlара шера тlа-тlа гаргагlен кхоачарагlен цуз деррига дунен къахьегамхошта. «...Цун эна, — дlадаьд сийлахь-воккхача эрсий писателя А. М. Горкье, — тlа-тlа чlоагlагlа, котаенца ек лаьттан тlарча къахьегамхошта, хlаьта хlана дунен тlа яц цу сано революцна, вердача вахарна кхетарра бекъонаш йолча наька деш хьалдарца бола къахьегача халкъа лоlам сомабаьккхаза цхьакха а...». Тlа-тlа дукхагlа ташам бенна, чlоагlагlа, толамегlа ду сийлахь-доккхха гlулакх Ленина учениками, цун наха тlехьенаша».

Ленина байракх — из я дунен революционни наькъаца керда даккхара байракх.

(АПН).

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ВЬЕТНАМА ПАТРИОТАШИ ЮСИА-ра ТИЙШАБАЛХАШИ

Къулбехьен Вьетнама патриоташа къонахчал а долош америкаски оккупанташтен сайгонски марионеткай бІуштен етт. Еттара низ а эффективность а хьахьувхх бакъдараша. Инарала Уэстморленда дукха да йоашаш Вашингтонагара дІавийхавар кхы тІа я 206 эзар айеркански 125 эзар къулбавьетнамски салте. Цунна долча жола цунга кхачар... шиш поста тІара дІавоаккхилга.

Къам мукъадаккхара низий наступлене юкъагІойтай Пентагона хьайлагІара план. Цу планах лерхІаш хиннад мехка ерригача провинцешка американски а марионеточни а бІунний цхьан йола шерра наступлени елга. «Из план — тІом болабелча гІоне мел хиннирех эгара лоархІамегІа йола план кхоачашир, — аьннад Пентагоне американски журналисташка Р. Эвансаген Р. Новакаген, — хІанз вІалла дуйна дениш я дац». Американски «Тайм» яхача журнало мукІарал деш махилара, Къулбехьен Вьетнама юртий районаш «машаре ялара программа» аьле пІи йоакхаш яр «гІаддайча а цхьан шера тІехьатеттай».

Шоаш етта кийчлуш Къулбехьен Вьетнама латриоташа шоашта ког гІортолга йора дерригача халкъо шоаш дуйнилга йоашаш чІоагІа хьалкхолбаш а новкъостал деш а хилларах. «Цена бакъ ма дий, — белгалдаьккхад «Ньюсуик» яхача журнало, — селла лоархІаме йола наступлени кийчъеш хилар эзараш болча вьетнамцашта хоаш хиннилга. ХІьта а наступлени кийчъелга американски эпсарашка дІахойта цхьаь а ца! вьетнамовец кораваьвац».

Патриотий наступлене чІоагІа политически уйлаш хьенай Вашингтоне а Сайгоне а. «Джонсона правительства мохк Іехабеш хиниаб Къулбехьен Вьетнамерча тІема делама хьакъехьа», — дІакхайкадаьд конгресса трибуна тІара Кентукки ялара штатагарча сенатора Трисгон Мортона.

Сенате кІиръенна чІоагІа дискусси хьайнай «дІахо тІема эскалаци яра йоллагІа дале а дола гІуллакхаш де Джонсона правительства бокъо» хиларах е ца хиларах долча деша хьакъехьа. Викалий палата члене кхоаллагІча дакъо кулгаш яздаь Къулбехьен Вьетнамерча а Къулба-Малхбоален Азе кхача мехкашкарча правительства ерригача политикена хьем боаш шекбаь тохкаш белга эгадехаш йолча Иллинайс яхача штатагарча конгрессмена Пауль Финдлега резолюция. Цу тІа я викалий палата 98 конгрессмен-республиканци демократически парте 41 члени раьза хиннав Пауль Финдлея цхьан тайпарча уйлана: «ший партена лоршшехьа я президента ший политика ма ца йоалаш йисорен лаьш иккъ хуцашьа бирг ца хиларн мукъарл де ца тугаш хилча, конгресс олгІонгахьарь инициатива хилхьа вІалла я кргІоасача отт».

Джонсона правительстве бирг ниЇаб. «Нью-Йорк таймс» яхача газета дуккичунга диллача, Вьетнама керда йоккхий тІема контингенташ къоастара хьакъехьарча предложена духьальхьнай «министра массехк помощник а юкъе йолаш йола оборона министерства лаккхагІарча граждански кулгалхой группа. «Пачпахьалкхен департаменте, газето дуккачунга диллача, из группа хьалкхоаб «лаккхагІарча массехк чиновнико». «Тайм» яхача журнало хоаш бу кхьметтел пачхахьалкхен секретарь Раск а «тІема хьакъехьа кІезигдукха шекбуаля валара хьакъехьа».

Сайгонски Тхиеу-Ки ордаига къаьстта а холуш да патриотий наступленех хулашдараш. Цхьаннна а хала дукккача халкъьа къахьегамкой тешам боншаш хинна из хІанз кхьметтел американски оккупанташта Іунал деча къулбехьен вьетнамски политикаша а хьал ца кхаба йоллуш латт.

1 марте къаман собране лохерча палата тІаьца тигазар шийна «къаьстта йола полномочеш» лугга дехаш Тхиеус даь дехар. Массехк ди даьлча нзаморг дир сенате чІенаш и. 12 марте лохерча палата депутатех кхоаллагІа дакъа соагІа барзаша кулгаш кздир Тхиеу-Ки режимах ца тешара хьакъехьарча петицена кІал. Ассошиэйтед Пресс яхача агентства лерх! Тхиеу-Ки правительствана хьалхашка «дІайоиккхалургІоаца бахи нах озргагІбахара хало» латташ хилар.

Тхиеу-Ки марионеточни ордиго Сайгоне лаьцна 30 гарга политически деятель — Къулбехьен Вьетнам легІахара нейтралистски наьккен мохк мукъабаккхара Къаман фронта вакалашца цхьана коалиционни правительство вІашагІйоллареи оагІонгахьарбараш. США посольства тІегІортам баьб правительствах тешам ца хилара вотума кІал кулгаш яздаьча къамин собране депутаташта. Петици «дуьна оттадьча дешашта якъерн цхьа ха еллалги къина дІаьыхкхай». ХІьта а шийна эгара мутІахьагІа йола — хІьта эгара ноагІа мьхах-кхаьах тийшабалхаш деш я йола — провинцей 10 гарга губернатор дІаваккха ейзар ординга.

Къулбехьен вьетнамски патриотий уж а кхидола а шеко йоашаш дола толамаш доллашехьа я США правительствени информациони агентстве (ЮСИА) гІерт пропагандистски киловзалий новкъосталца оккупантийн цар марионеткайн юкъагІдисарий масштабаш нагахьа санна лоькъа ца лойя а, гІаддайча а кІезигача лоархІаме хетийта.

Из дора наступлени йолаялалехьа а. Ший хетэ ЮСИА дикалийша Сайгонерча кхьмр мехкий корреспонденташка дІабеннабор «Вьетконга халонийа къоастам боллаш бола «тоякхам» чулоаца цхьа ший тайвара бола «баь тохкам». Кхы а хьалхагІа Вашингтонерчен Нью-Йоркерчен американски а кхыча мехкий а журналисташта тІамохкадаьлар халкъ мукъадаккхара низаш «тІа-тІа йоагІа меллуш латтилга бакъде лаьрхІа «документаш».

Мохк мукъабаккхара халкъа низий наступлени йолчо хана а журналисташтен дуккен общественности къзамо бола оаш буьцаш дІаболх юсисовцаш. Федрада юкъе, масала, ВІашагІхкхийттача Штатий а тІхьах соагІа кхьача мехкий а газетийн журналийи редакциешка, радиога, телевиденега кхачай пачхьалкхен департамента а США посольство шачаш дІадитта пакеташ. Пакеташка хиннай ЮСИА-с Сайгоне оттаь тІом бена хана кІадлисадола яхача НФО «документаш» тІара дукха а моттигаш йола сайса «меморандум». Патриотий наступленеш «юкъагІйнсай» яхаш, президента Джонсонеи инарала Уэстморленден дийцараш пецваллал ниЙса бакъдеш хиннад цар.

Цул тІехьагІа дукха ха ялалехьа Сайгонерча кхача мехкий корреспонденташка дІаннай мохк мукъабаккхара низий наступлене «кхоачашале лаьрхІарийн хьехинарийн тохкам» бу йокха доклад. Доклад а «бакъдоа» патриотий наступлена «юкъагІйисар». Доклад оттаяр, из гІулакх дебаккхача гучІаьнна мехкалара, ЮСИА сотрудник Дуглас Пайк хиннад.

Кхача мехкий журналисташа, хьахоттаь махкалара, марта юккъе ЮСИА директора Леонард Маркса доазол дехьарча ший отделенешка (ЮСИА лаьрххІа йола директива кхьойтай. Цу документо, мадарра аьлча, юсисоваш лекхорийла баьб интервенционистски бІу бехказа йалхен къулбехьен вьетнамски городашкара 72 эзар нІевш лохадара а ткоа кІийле йоашаш кхьа 827 эзар къулбехьен вьетнамовсн витара а бола бехк патриоташта тІабеххен.

США-на тІаьятта мохк бохабарех лаа бохбарех эзьб тамагІа доллаь дІадеккха гІерт ЮСИА. Дерригача дуьненна лов Вьетнамерча американски империализми бІехача гІулакхий хьонтехьара бакъдар.

В. ВАЛЕНТИНОВ. (АПН).

ВЕЖАРАШХА ДОЛЧА МЕХКАШКАРА ХОАМАШ

БОЛГАРСКИ МАШИНОСТРОЕНЕ ТОЛАМАШ

СОФИЯ. (АПН—БТА). ХІанз Болгарски Халкъа Республике 160 соагІа машинаш ю предприятия. Промышленноста цу лаархІамерчо отрасле къахьегаш ю 200 эзар соагІа квалифицированные болхло, инженер, техник, Іилма-тохнама, проектно-конструкторски институташна, технически дегІаахара базашна бехк бош ю яик эзар гаьгга инженер, техник, Іилман болхло.

1970 шу хьатІакхьачам соагІарчуя 2,5-зза дукхагІа арахецаргьи машиностроене продукци. Сихача темпашца дегІаух производство эргальниха таеша технически прогресс сихьеши дико доаньош а: радиоэлектроника, приборьш эьнга, метала чангдоаха станкаш арахецилга. 80 тайпара йола электрокараш арахецилга вІашгІехьдоаккхаргаш. Пятилетка чакхйоалаш 110 тайпара машинаш кхоачаргья республика юрта беахамга.

«ДРУЖБА» ЯХАЧА БУВЗАМА ЛИНИ

БУДАПЕШТ. (АПН). Гаьннарча бувзама Венгерски Іилма-технически институтга заказах «Дружба» яхача бувзама геттара воаца тангІош йола лини хьаь йоаненнай хими механика. Будапештски завод. Сеаргаш вваІаш бехкар бувзамах дуьнен тІа эгааш хьа баалайІгІа йола система хетгья из. Цунца цхьатарра 1920 сага телефонне мыьльа дерга е йиь телевизионни программ дІанхьа йол курга.

Цу тайпарча оборудование эгара йоакхагІа йола заказчи я Советски Союз. Ер шу чакхдаьлехь Будапешташ предприятия СССР-я дІайокхийтаргья яхх станци, хІаьта чьатІаделІашь [illegible] 18 станци. 1970 шера [illegible] дІанхавчаргья из цифра.

Н. БУЛЬЧАР.

ФИЗИКИЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ШКОЛА

ВАРШАВА. (АПН корр.). Польша лерани станице — Закопане вІашагІйоаллаш я аьрхІа йола ланкаюрш энергей физика дуьнен халкъашта юкъера школа. Цу тайпара школаш Европе кІозалаш хиннадц. Из хьаыю Дубнерча ядерни техникаш дара ВІашагІтехача институтои Женеверча ядерни техникаш дара Европерчи центрен чІоагІа новкъостал а деш.

Цу школе деша хургьа тайпарча [illegible] соци[illegible]чески мехкашкара [illegible] Іилмахой. Польше хьалла паркІар из да физика даьнье польски Іилманна нарагІдьаниар дуьнен халкъашта юкъерча Іилмахоша чІоагІа мерхІаш хилар.

ЭКОНОМИКА АЙЛУШ ЙОАГІА

УЛАН-БАТОР. (АПН корр.). Хьаьна лаьттан долам да Орхонски нъухьа. Цига да пачхьалкхен беахамаш, хІаьта цара юкъе я мехка цІи хеза йола Орхонски госхоз. Беацана шерттера лостам — хьайбий беладенга. Цхьабакъда, чІоагІа торка тІаьхийтай лаьтта леладе а. Тайп-тайпара культураш дІаоа тІья эзар гектара тІа.

Республика юрта беахам дегІабоалабе Советски Союза новкъостал дар бахьан делаш укх тІехьарча ворх! шера госхозе шоаза дукхагІа хиннад ялтаж дІадуъ лаьтта. ДІадахача шера цун зоментиве тІехьавачийнар пачхьалкхенна ялат дІадалара план. Планал соагІа 1000 тонн дІаделар. Укх пятилетка кхы а йиъ процент алоцлерга ялат дІадуъ лаьттаж.

* * *

УЛАН-БАТОР. (АПН корр.). Сиха дегІайоагІа МНР граждански авиаци. Хьайийлаш керда линеш, авиаце дукхагІа дІа-кха нахьа пассажираш, мухьаш, эргаьха товараш а керда хьалхьно а латт аэропорташ. Укх тІехьарча шера шоазе дукхагІа хиннай заказаш, дукхо дукхагІа дІа-кха бигаб пассажираш.

* * *

УЛАН-БАТОР. (АПН корр.). Монгольски инженерий группа кийчъьай цІена химически обработка ечаш эша вещество — пектин — хьаь способ. Специалисташа лерхІочох доазол дехьарча образцаш хІанна хиннагІа яц из.

Дукха ца йоацаш Улан-Баторски промышленно комбинато болх бе йолаянай пектин хьаь цех.

* * *

АВТОМОБИЛИЙ «НОГА ГІИРС»

ПРАГА. (АПН-Прагопресс). Готвальдова гоьне йоацаш, Остроховицы яхача моттиге хьалье йоаннай автомобилий нагІаш арахецаргйола завод. Республике эгаша йоакхагІа йола я, хІаьта цу тайпарча предприятешта юкъе Европе шоллагІьар а я из. 1970 шера болх бе йолаюргья завод. Цуй проекти низ — шера шин миллион шина. 1975 шу хьатІакхьачача болх бе йолаургья заводо шоллагІа эрга я, цо ший кхоачаргья цхьаьнха я цхьа миллион шина.

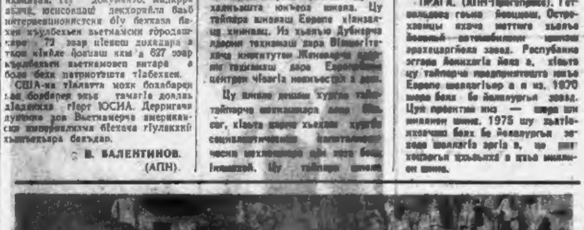

МАЛИ РЕСПУБЛИКА. Боккьале а хоза я Тимбуктугара 8 километр гаьна улача Кабара хия порта майда. Цига кхача йиш я город цу моттигаца дукха ха йоаниаш вІашагІийнача тІо-новкъа гІоала. Тимбукте а цунна гонахьарча моттигашка а баха сонраши, маврaш, туарегаш, кхыча къамашха бола нах, тайп-тайпара бесаш дола шо-шоай къамий кучера баркъаш а духхаш хьагулду уккаж хи тІа гІолла тІаухча баржашка хьажа, кхычахьара баьхкараша дІаьхьа де. Нигера тІа гІолла гаьнна, столице — Бамако йолча кхаччалца дІаьха...

Ф. Мирачковицано сурт. ТАСС фотохроника.

ЦІИ ЕЙНАЙ, БАКЪДА, КІУРА-м БИЖАБАЦ

ДІададача шера 30 декабре Іуйрийна беранга кийчдь советаш дІа-хьа веккьан къовсам а баьина шоайла вІашин кечбахар Долакха-Юртарча школерда эаьуч Аксев Мурадн хьехархо Балуаен Мусан. Хьалхарчо шолдагІчоа хІама а теха дІахьадар из дов. Йоестхила, юкъе лелха, уж дІахьа къовстабе кхенар учительске гулбенна царна гонахьа хьаьчача цигарча хьехархой. Массехк секунд мара эшилхар ваар хила.

ХьатІаьоагІа нерла цу хеше аьнна портфелащ йоалаш кийт а денна дахьхача берий доалерча оазаша хьлайнзар школьни коридор, классаш. Царна бІаргадедизар учительске хиша вІарча сурт.

Миттта бар «шорх йоацаш, деллаш догІа доахаш» цу хьайнахьа сотабенна тІоа. Цендаьла методгаллаш хІама да из ух, сога хьаькъало зама хуьшаш латтана деношка. Редакце деха письмо деташ, цига дІаводаш, школерча нахаца кхамаьл деш вІаккха дагарадалонар цхьа хІама: «Фу бахьан долаш шоайла кхохавенная университет ыкхам институте деша вагІен ши сег, ши хьехархо? МалагІа ши ба уж нахах па далийта гІерта беза гІалат мареж далийтар, ше хьалкъал, денаа, къонахчал догІадаьр?» Тхона кетачит, цу деша дукхІабоала а хьехархо мархачар аьнна да йош бехкечоа шоттІа таІазар де а декхарийла из оагІара профсоюзни организаци, школьни коллектив, школа директор ... Ахриев. Цхьабакъда цар деша хІама санна датар доаш, шоайла хьехархона моттига учительске наггахьа мара па яьоадем. Сейдухьа хургда из? Е шоай пІагІара «пуймаш» хьалхар кхийразга да из, е Мурадн Мусан кулге бога школе бахханча, бокхийча беза аьнна из миттта дита.

Директора Ахриев Султана цу хьакъехьа йоакхар:

— Кхы дІахо сенна гІеттадду аьнна дитар ваха-м из доаш. Кулге а ца бахабенн уж.

— ТІаккха Мусас, из миттта дутаргчаацилга хайрий хьона?

— Хайра. Цо райОНО а просвещене министерстве а хоам баьб, шигара пах хьабахкарга хьежаш дитТа тхо.

Цигача кхы хиттар ца дашба даш. Директор вела хилар, цул из гІулакх шІенхашта таха, йоагІача тайпара вывод е, коллектив сарнагІакхха беза да хиннагІа гуш да.

ТІаккха профсоюзни организаци? Из мара низ бола общественни организаци цу школе шичай, миттта тохаелар цун сага.

Йоаши боана хІама санна душ из цу организацен председатела.

— Мусас кхы ца тахна, бекхе мар къовставе аьнна хьачудена хьалет а дамар, цу тІа уж вІашкагІертачІ хала да дорилова чу а вар. Миттта дІадисар-кх из.

Миттта дІалитад уклава из, аьх, цецбахьа, хІама.

Долакха-Юртарча школе гІор хиннагІа хон райОНО заведующена, отделене партийни организацена. Цхьабакъда цар а тесь дитах из доаш. Нийса дий из? Дац. Соахха дена совлуш боагІа Мурадн Мусайнен юкъера цабезам.

ДІадахача шера сентябрь бетта Мурад завучалла баьх бе волавелча дене дІаьдар хьамагІа цу шиннена юкъе хинна йоакхаз.

ТІаламагІа Мусайга хинна физкультура гахьатлаш кхыча хьехархочо дІаделар. Из бахьан долаш хинка ІайхьагІ къамаьл из дац цу шиннена юкъе.

Цул тІехьагІа цу школе бош беш йолча Мурада йишийна а гІор хилар Мусай, дІа-хьа шоайла жалобаш а язъеш. Цу хьайбача «йилбаш шиха» хьайчуьзавир, цу школера завхоз Мусай вожа а.

Миттта Іоаш латта «шІолаш» хоаштта гушие а кулгаш вІашта а декха цу гІулакха оари ца доаккхаш, лотавла йоаденна цІи ца йовеш вагІарах эгаргъ хьалха бекхе ва директор, профсоюзни организаци, педколлектив. Бекхаза ала йиш йолаш цу коммунист Балхаев ... Долакха-Юртарча отделене партийни организаци а.

Хетаргахьа цу организацешна миттта дутаргдаш из гІулакх, цхьаккха бахье моттиг ца юташ шІенхаштта тохаргда, бекхе вар бехктерцдаме а оаш.

М. ЗАНГИЕВ.

Спорт

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ХЬА, «ТЕРЕК»

ЧІоагІа дикахетар хилар самаволийнахьа Ленина шІерагІча Дворецe гулбеннача футбол езарашта. Уж белча бахьабар беш хьаший — «Терека» команда футболисташ, команда веккагІа вола тренер В. Федоров, тренераш О. Коломыц, В. Канишников, кхыбараш а.

Зале гулбеннарашта бозаме тІаьйпар Ноха - ГІалгІайчен РСФСР-ен халкъа артист, гІоровьнна халхархо Эсамбаев Махьмуд.

Грозненски футболисташ кердача сезона дишта кийчбенна дийцар «Терека» тренера В. Федорова. Цо белгалдаьккхар команда дІахача оагІачески хьал тІа хилар, хІаьта технически а тактически а гоевд лаккхе кхы а дукха къахьега дезара.

Цул тІехьагІа къамаьл даьча тренера О. Коломыца, дийцар вай республика хьона футболисташ кхоана пийслучча кхоачамбоацарех.

Зале хиннарашта хоза а хетаж ладийгІар республика футбола федерацена Сапроновa. «Терека» команда капитана вон. Кочергина даьча къамаьлашка.

Футбол езарий шІерагІа къахьаьлаш дир «Чечингстройтранс» объединене болхлоча вол. Безручкос. № 9 йолча тІинплой - монтажни управлене болхлоча вол. Колесниченкос.

Грозне, Республика спортивни сийлаьна лоаттаде а шоай гоьнл хоаьхьа а футболисташ тІахьйкар укх деношка «Лебединое озеро» яха кинофильм доаккхача хахьа хьажа денинградера шІашенча Эсамбаев Махьмуда.

Тахан XXI-ча сезона хьалхара матч хургья Грозне. СССР кубок ма хьара къовсам Йошкар - Оларче «Спартакаца» дІабоалабергйа «Терека». Никъ дика хилба шун, грозненцаш!

М. МУСИЕВ.

КЪОНАБАРИЙ ТОЛАМ

Вай республике ГІалстанара турнир дІахьош хилар нагІйча наха яш болашагІа йола футбольни командаш. Цига дакъа лаьцар РСФСР-а сборни, грозненски «Терека» къонабарий командаш, Московски областа а кхыболча а командаша.

Дика хьокхамаш гойтар яхье вай къоначча футболисташа, Московски областа ниэ болча командаш счет 1:0 а йолаш котбаьлар, РСФСР-а сборни командаш счет 3:1 йолаш котбаьлар, шийла кетбалийтанар челябинцаш а, счет 1:1.

Яхьа хьалхара моттиг грозненцашка кхачар. Царна елар кубок. ШоллагІча моттиге РСФСР сборни команда я, кхоалагІча — москвичаш.

ДОТТАГІЛЕН МАТЧ

Укх шера эгара хьалха «Б» классе лоазаш я Грозненски районa 1-гІча Мая шІерагІча колхоза «Грозный» яха футбольни командa. Укх деношка цу командаш челябински «Локомотивах» («А» класс, шоллагІа группа) футболисташта юкъе доттагІлен вІашагІкхетар хилар. Цхьаккха а кот на йоалам чакхбаьлар из ловзар. Счет 1 : 1.

И. СМЕРНАЛИН.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШ БИЦБЕННАБ

Гаьнна яра, метара ухe Шелковской района «Червленский» колхоза «Вавлашкино», «Бачагирово» яха хуторащ. Маьарра аьлча шерагІча шерагІ тоалуш, хоалуш доагІа цу хутораш бахача нахьа вахар. ХІанз дезала вахара хьал а дикка тоахена.

ШІенхаштта йоахо ю колхозе производственни а культурно-бытовой а керда гІишлош хьалъяра. Миттта дукха ха йоацаш хьалхьа а хІама из юкъаргІоала цу шин хуторера цин клуб а.

Арара тІахьешача а чухь чувахьча а мехьа бозам тІаболаш хоза ю цІа да уж. Хетадала тарлу миттта клубаш хилча цига бахача къахьегамхой культурни салоІам а лерттІа хургба-кх аьнна. Цхьабакхьа из кийча дац.

Цу хутораш бахача наха а ферий болхлошто а дагалгІам цу клубашка тІеххьара культурни мероприятеш хинна, лекциш йийша, беседаш.

Воча хьал тІа я гойтара дитта. Из аьнна ца алийта, цхьа бахча хІама-м да уклав, бакъда укклав тазтохъа доаьха лорургаш плайтийн къоьва, пайхна доапаш да. МоллагІча кхьча клубе хьо оазача цхьа мІалла деце а мргбоахама къахьегамхоча тІаьйца социалистически декхараш хьагойташ дола стендаш бІаргаа йош а. ХІьта уклава-м кхьметтел ца а дац.

Шинна клубе йоалаш я телевизораш. Мукъача хана царна хьалхашна Іеха а сакъердакха а хІаме хуьар дец. Цхьабакъда укклав тарех найна яцаш. Кулг а ца техам шоаш Іоеттальча латташ а уш, хІана аьлча клубешка шийла йоалаш телевизорашка хьажа сиг вагІоп. Дахчам цхьа кІарс лап клубашка, мо па хилча йайха хила йиш йий?! Из Іаламдара сарцагІа вола а саг хиннарий.

Червленски сельпо а яц хьайбаш леладераш теркал беш. Сельпо бехкнлошта чІоагІа раьж бац юртбоахама къахьегамхой. Парна гІулакх дахьаухача (из а наггахьа мара я а аргІаш) антаздаве хилац эша товараш продукташ. ХІаьта тІадуйта барикъа, кога гІирс, консервированни беьцандараш, сельдь, кхыдар (цкъаза дахье а) геттара кІезига ях.

Из дерригa а хина довзаш ю хьайбаш леладерий бригадир Мажиев Султан. Цунна лаьча цу хьахьехьарг къахьегамхой хьашташ кхоачаш а дергдар. Цхьабакъда цу гІулакха оарцагІаьнна, хІензалца хьа ю дахь хІама дац. Хьайбаш леладерашта эшар хиннадар хиннадацар аьнца дукха сагота воацачоа тара ва из.

Цхьаькха а да уклава са белгалдаькха бозам болаш. «Бачагирово» хуторерча ферме егІа сомний беш яр. Ховнуш, тоалуш йоагІар из. Вона гобаькхха дь лоша карт а яр. Къамерантой лергаш йоздашна бо шоай белах муьха бола за озаш замалахьа цу беша дІахьорг ма йий аьнна хеташ. Бакъда хІанз цо дог доахийта яп.

Беша дІаегІа гаьнаш а катъеш хьайбаш лел. Шоашта товча моттиге нахькъаш а декха машинаш дІа-кха ух. Гобаьнна хиннача [illegible] цхьаьнха а хІама лисадац.

Болхоза правленена ха леза из дерригa а да йиш йоацилга. Долаш дола кхоачамбоацараш сиха дІа а дахьа хьайбаш леладерий салоІам лерттІа хургбола хьалаш ІаламаlеЗа. ТІаккха мара хургбац юртбоахама болхлой къахьегам оасаре е.

Г. УМРИХИН.

Хаоттам

Тахан республике гІоален Грозне [illegible] кхача, мохках а йолаш. Сеха ха латтаргья, малхбоалехьара шкъаза чІоагІа а хьекхаш. гІаьхьа мух хьекхаргна, 13—20 градус ЙІоахал хургья.

Кхоана а, кхы лоадама хургаш боацаш, дунах тарра ха латтаргья.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадугегІа, хьажа

4 апреле

РАДИО

6.00 — Ноха-ГІалгІайчен лаьттаделадерзаш (гІалгІай меттала). 6.45 — Ашарaш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.35 — Гаджиева Курманаш иллеш. 8.45 — «Ира бІарг» яха передача (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 14.00 — Передачай программа. 14.05 — «Къона гІеххье» (нохчий меттала). 15.20 — «Тисса» яха Мустафинн дувцар (нохчий меттала). 16.00 — Керла хоамаш (нохчий меттала). 17.00 — «Музыкальни из сахьта» яха мерта боахама болхлошта йола передача. 17.30 — Вай индустриальни мохк (гІалгІай меттала). 17.45 — «Октябрьски революцие бахьча» яха беседа (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.10 — Керла хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Телевизионни кердадараш кердадараш специальнуски (гІалгІай меттала дехкхь). 18.55 — Къахьегамхой йоахалеш (гІалгІай меттала). 19.05 — Балъдолчех лаьакта фильм. 19.25 — Заман сибат. Литературни передача (гІалгІай меттала). 19.55 — Берашта дола фильм. 20.05 — Передачай программа. 20.10 — «Велакъажар» — кинофестиваль «Велосипедаш кара Іоквортоб» яха художественни фильм.

5 апреле

РАДИО

6.30 — Ноха-ГІалгІайчех лаьттаделадерзо (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.10 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Венгерски халкъа иллеш. 8.45 — «Къона гІеххье» (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Советий мехка музыка» яха передача. Молдаве музыка (эрсий меттала). 16.45 — Керла хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — «Шоана, кхалнаха» яха радиожурнал (нохчий меттала). 17.30 — Боккхача кулгалдара школа (эрсий меттала). 17.30 — «Шоай сийдола наха сбервассе яха» Іожаллерах гІулакх хул халкъе боахамаш беседа (эрсий меттала). 18.00 — Керла хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керла хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Телевизионни кердадараш (нохчийн эрсийн меттала). 18.35 — Телекердадарий специальнуски (нохчий меттала доахке-і. 18.50 — Шоана, кхалнах (нохчий меттала). 19.20 — Киножурнал. 19.30 — Эстетика кхлийтара йолча вокоже. 20.00 — Берашта дола фильм. 20.10 — Геологаша. Лаьтта кІалхара гамзаш лохаш барзи. 20.40 — Передачай программа. 20.45 — «Велакъажар» — кинофестиваль. «Дерригa шоана» яха художественни фильм.

ДЖОНСОНА ДАЬ КЪАМАЬЛ

ВАШИНГТОН, 1 апрель. (ТАСС). Вьетнамерча США политика хьакъехьа заявлени еш къамаьл дир селхан ВІашагІкхийттача Штатий президента Джонсона радио чух телевиденен гІолла. Цо аьлар, американски самолеташтен тІема кемаштен приказ деннад ше «демилитаризовани зонагара къилбаселенгахьа уллача районгара дІайиккхача, Къилбаседен Вьетнама кхы лов ма долда» аьнна.

США президента аланзар, цалетий масштабаш мел хьана лоацъеш я. ДРВ-ена оахкарой хьисапе чуетташ йола бомбаш геттара сопае ца а тугаш. ВІашагІкхийттача Штаташа хьалхагІа а санна теркалдаш, чуетта бомбаши вьетнамски халкъа дукьалара кхы мел йола тІема актаци геттара а кхы тІехьа ца доахаш а сопае яхаш. ДРВ правительствоан дуьнев еррагача общественностон тІагІоргтадь, йиззача бокъонагІа дІалехараш.

Президента, дІалхача хана а из хиннача тайпара, юха а кердаьккхар «цу тІемнара дир малагІча наьъкацц хоадаьертдар яха вош дувцар дукха вашагІча форуме, малхагІча хана дакъа лана ший вокалаш бахийта кийча я» США яха заявлени. Цо аьлар, переговорашка дакъа лана гайтгара вокал ваьь из къаьстта гІулакхашта вола посол Аверел Гарримана.

Цхьабакъда, Вашингтоно хьалхагІа «машара гІулакха лаьрашта» санна, бомбаш кІезигагІа чуеттаре хьакъехьа Джонсона аьча решенена а тІехьа еш заявленеш я агрессена эскалаци яра чакхдоахача гІулакхий хьакъехьа. Президента хьаккхайкадир, США-е сихлергва сайгонски эскархы тІа а герзаца кийчлга, по «тІема операцешка дакъа доакхагІа довзаклолам».

Джонсона хоам бир, укх гаргарча бетташка кхы тІа а 13500 американски салте вохийтарга Къулбехьен Вьетнаме, аьнна. США агресси шерье безам болаш хилар хьакъехь, укх финансан шера Вьетнамерча тІемата кхы тІа а 2,5 миллиард доллари хьатІалоагІача финансови шера кхы а 2,6 миллиард доллари дІалакхийта лаьрхІа хиларе. Из хьа а кхайкадь Джонсона юха а хоадайболлаш белгалдаьккхар, правительство нолохотни налог лакхьен тІемаш дукхаленна лоацача гІулакхашка дІаухийтар кІезиглен хьежаргхилар.

Джонсона хьаьккхайкадир, 1968 шера президента посте ший кандидатура оттае лага ваи ше аьнна: «Сай партеть со ваи цхьаьаха цхьаь ванна США президентала оттавайта а гІергтаргвац. хІаьта цо се цу поста тІа оттавор из тІа а аьаргтаи».

Из хага а хоаш из заявлени, американски агентствана деча хоамех, бІаргашка хий а этта йир президента. Из юкъейхьаш цо хьача къамаьла официальни тексте.

Джонсона къамаьл — Вьетнамера американски политика ерригa а оагІайнца хилара дола керда тешал. ХІаьта ший кандидатура ца хьаьттае из тигарах лаьна аьлча, из дерригa а хорманеа хьалдагІа хьоашаль хІиндаза хила таллум из.

Американски политически къовсамa практике цкъа хиниа Іейнадаш, президенташа хьалагІа шоай кандидатура хьеттае ца а тугаш, кул тІехьагІа цха а шоай хархийтар дукха чуйнча къовсам болабеш.

СФ02040. Заказ № 1652.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам.—3-39-11; бехктохкама секретара—3-34-38; партийни вахарен, культурни, промышленности отделей—3-42-30; юрта бахамел письмайи отделей—3-42-28.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революце проспект, 7/84.
Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.